

**ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΤΑΠΤΟΚ / LEADER
Ν. ΛΑΣΙΘΙΟΥ
2023-2027**

ΟΜΑΔΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ: ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΛΑΣΙΘΙΟΥ Α.Α.Ε. ΟΤΑ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

**ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Π3-77-4.1 «ΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΣΩ ΤΟΥ LEADER
(ΤΑΠΤΟΚ - ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ)» ΤΟΥ
ΣΣ ΚΑΠ.**

ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2026

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΟΜΑΔΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

2.1. ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΑΜΒΑΣΗΣ

2.2. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

3. ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

3.1. ΟΡΑΜΑ

3.2. ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ

3.3. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

3.4. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

3.5. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΤΟΜΕΩΝ ΑΝΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΤΟΧΟ

3.6. ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

3.7. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΤΟΜΕΩΝ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΣΤΟΧΟ

3.8. ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΟΥ ΥΙΟΘΕΤΕΙΤΑΙ

3.9. ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ

3.10. ΣΥΣΧΕΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕ ΤΑ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ.

3.11. ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ SWOT ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ.

3.12. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΥΠΟ-ΠΑΡΑΜΒΑΣΕΩΝ.

3.13. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΥΠΟ-ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

3.14. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ

3.15. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΚΡΩΝ (ΜΟΝΑΔΙΑΙΟ ΠΟΣΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ)

3.16. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΚΡΩΝ

4. ΤΕΧΝΙΚΑ ΔΕΛΤΙΑ ΥΠΟ-ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

1. ΟΜΑΔΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Ομάδα Τοπικής Δράσης για την υλοποίηση του Τοπικού Προγράμματος ΤΑΠΤΟΚ/LEADER Ν. Λασιθίου 2023-2027 είναι η Αναπτυξιακή Λασιθίου Α.Α.Ε. ΟΤΑ.

2. ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

2.1. ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΑΜΒΑΣΗΣ

Στη περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος περιλαμβάνεται το σύνολο των Δημοτικών / Τοπικών Κοινοτήτων της Περιφερειακής Ενότητας Λασιθίου όπως αναλυτικά αναφέρονται στον παρακάτω πίνακα:

A/A	Δήμος	Τοπική/ Δημοτική Κοινότητα	Γεωγραφικός Κωδικός Καλλικράτη	Χαρακτηρισμός περιοχής	Έκταση (km2)	Πληθυσμός 2011
1	Αγίου Νικολάου	Δημοτική Κοινότητα Αγίου Νικολάου	72010101	-	19,20	12.638
2	Αγίου Νικολάου	Τοπική Κοινότητα Βρουχά	72010102	Ορεινή	12,40	229
3	Αγίου Νικολάου	Δημοτική Κοινότητα Ελούντας	72010103	Ορεινή	23,90	2.193
4	Αγίου Νικολάου	Τοπική Κοινότητα Έξω Λακωνίων	72010104	Ορεινή	12,00	312
5	Αγίου Νικολάου	Τοπική Κοινότητα Έξω Ποτάμων	72010105	Ορεινή	18,40	43
6	Αγίου Νικολάου	Τοπική Κοινότητα Ζενίων	72010106	Ορεινή	17,20	67
7	Αγίου Νικολάου	Τοπική Κοινότητα Καλού Χωριού	72010107	Ορεινή	25,00	1.198
8	Αγίου Νικολάου	Δημοτική Κοινότητα Κριτσάς	72010108	Ορεινή	103,30	2.637
9	Αγίου Νικολάου	Τοπική Κοινότητα Κρούστα	72010109	Ορεινή	30,50	476
10	Αγίου Νικολάου	Τοπική Κοινότητα Λιμνών	72010110	Ορεινή	17,30	351
11	Αγίου Νικολάου	Τοπική Κοινότητα Λούμα	72010111	Ορεινή	7,10	52
12	Αγίου Νικολάου	Τοπική Κοινότητα Μέσα Λακωνίων	72010112	Ορεινή	9,80	307
13	Αγίου Νικολάου	Τοπική Κοινότητα Πρίνας	72010113	Ορεινή	14,30	90
14	Αγίου Νικολάου	Τοπική Κοινότητα Σκινιά	72010114	Ορεινή	7,60	86
15	Αγίου Νικολάου	Τοπική Κοινότητα Βραχασίου	72010201	Ορεινή	63,40	1.932
16	Αγίου Νικολάου	Δημοτική Κοινότητα Νεάπολης	72010301	Ορεινή	43,00	2.838
17	Αγίου Νικολάου	Τοπική Κοινότητα Αγίου Αντωνίου	72010302	Ορεινή	10,40	45
18	Αγίου Νικολάου	Τοπική Κοινότητα Βουλισμένης	72010303	Ορεινή	5,10	348
19	Αγίου Νικολάου	Τοπική Κοινότητα Βρυσών	72010304	Ορεινή	17,60	293

A/A	Δήμος	Τοπική/ Δημοτική Κοινότητα	Γεωγραφικός Κωδικός Καλλικράτη	Χαρακτηρισμός περιοχής	Έκταση (km2)	Πληθυσμός 2011
20	Αγίου Νικολάου	Τοπική Κοινότητα Καρυδίου Μιραμπέλλου	72010305	Ορεινή	7,20	85
21	Αγίου Νικολάου	Τοπική Κοινότητα Καστελλίου Φουρνής	72010306	Ορεινή	6,70	95
22	Αγίου Νικολάου	Τοπική Κοινότητα Λατσίδας	72010307	Ορεινή	12,70	249
23	Αγίου Νικολάου	Τοπική Κοινότητα Νικηθιανού	72010308	Ορεινή	1,80	68
24	Αγίου Νικολάου	Τοπική Κοινότητα Φουρνής	72010309	Ορεινή	16,30	265
25	Αγίου Νικολάου	Τοπική Κοινότητα Χουμεριάκου	72010310	Ορεινή	9,50	177
26	Ιεράπετρας	Δημοτική Κοινότητα Ιεράπετρας	72020101	Ορεινή	69,80	16.139
27	Ιεράπετρας	Τοπική Κοινότητα Αγίου Ιωάννου	72020102	Ορεινή	32,80	1.168
28	Ιεράπετρας	Τοπική Κοινότητα Ανατολής	72020103	Ορεινή	26,30	1.611
29	Ιεράπετρας	Τοπική Κοινότητα Γδοχίων	72020104	Ορεινή	6,50	74
30	Ιεράπετρας	Τοπική Κοινότητα Καβουσίου	72020105	Ορεινή	38,80	563
31	Ιεράπετρας	Τοπική Κοινότητα Καλαμαύκας	72020106	Ορεινή	27,10	464
32	Ιεράπετρας	Τοπική Κοινότητα Κάτω Χωρίου	72020107	Ορεινή	35,00	946
33	Ιεράπετρας	Τοπική Κοινότητα Μακρυλιάς	72020108	Ορεινή	8,10	122
34	Ιεράπετρας	Τοπική Κοινότητα Μαλών	72020109	Ορεινή	26,90	302
35	Ιεράπετρας	Τοπική Κοινότητα Μεσελέρων	72020110	Ορεινή	11,60	135
36	Ιεράπετρας	Τοπική Κοινότητα Μεταξοχωρίου	72020111	Ορεινή	21,30	12
37	Ιεράπετρας	Τοπική Κοινότητα Μουρνιών	72020112	Ορεινή	11,80	137
38	Ιεράπετρας	Τοπική Κοινότητα Μύθων	72020113	Ορεινή	19,10	396
39	Ιεράπετρας	Τοπική Κοινότητα Μύρτου	72020114	Ορεινή	9,10	620
40	Ιεράπετρας	Τοπική Κοινότητα Παχείας Άμμου	72020115	Ορεινή	20,50	846
41	Ιεράπετρας	Τοπική Κοινότητα Ρίζης	72020116	Ορεινή	5,60	72
42	Ιεράπετρας	Τοπική Κοινότητα Χριστού	72020117	Ορεινή	25,20	101
43	Ιεράπετρας	Τοπική Κοινότητα Σταυροχωρίου	72020201	Ορεινή	23,30	950

A/A	Δήμος	Τοπική/ Δημοτική Κοινότητα	Γεωγραφικός Κωδικός Καλλικράτη	Χαρακτηρισμός περιοχής	Έκταση (km2)	Πληθυσμός 2011
44	Ιεράπετρας	Τοπική Κοινότητα Αγίου Στεφάνου	72020202	Ορεινή	15,80	891
45	Ιεράπετρας	Τοπική Κοινότητα Λιθινών	72020203	Ορεινή	25,90	346
46	Ιεράπετρας	Τοπική Κοινότητα Ορεινού	72020204	Ορεινή	22,00	224
47	Ιεράπετρας	Τοπική Κοινότητα Περιβολακίων	72020205	Ορεινή	22,00	103
48	Ιεράπετρας	Τοπική Κοινότητα Πεύκων	72020206	Ορεινή	17,40	763
49	Ιεράπετρας	Τοπική Κοινότητα Σχινοκαψάλων	72020207	Ορεινή	13,90	427
50	Ιεράπετρας	Τοπική Κοινότητα Χρυσοπηγής	72020208	Ορεινή	18,70	190
51	Οροπεδίου Λασιθίου	Τοπική Κοινότητα Τζερμιάδου	72030001	Ορεινή	13,30	637
52	Οροπεδίου Λασιθίου	Τοπική Κοινότητα Αβρακόντε	72030002	Ορεινή	18,50	194
53	Οροπεδίου Λασιθίου	Τοπική Κοινότητα Αγίου Γεωργίου Λασιθίου	72030003	Ορεινή	15,80	490
54	Οροπεδίου Λασιθίου	Τοπική Κοινότητα Αγίου Κωνσταντίνου	72030004	Ορεινή	12,30	115
55	Οροπεδίου Λασιθίου	Τοπική Κοινότητα Καμινακίου	72030005	Ορεινή	11,10	273
56	Οροπεδίου Λασιθίου	Τοπική Κοινότητα Κάτω Μετοχίου	72030006	Ορεινή	11,10	103
57	Οροπεδίου Λασιθίου	Τοπική Κοινότητα Λαγού	72030007	Ορεινή	3,80	65
58	Οροπεδίου Λασιθίου	Τοπική Κοινότητα Μαρμακέτου	72030008	Ορεινή	5,10	43
59	Οροπεδίου Λασιθίου	Τοπική Κοινότητα Μέσα Λασιθίου	72030009	Ορεινή	15,20	123
60	Οροπεδίου Λασιθίου	Τοπική Κοινότητα Πλάτης	72030010	Ορεινή	7,30	131
61	Οροπεδίου Λασιθίου	Τοπική Κοινότητα Ψυχρού	72030011	Ορεινή	16,10	213
62	Σητείας	Δημοτική Κοινότητα Σητείας	72040101	Ορεινή	23,00	9.912
63	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Αγίου Γεωργίου Σητείας	72040102	Ορεινή	8,70	182
64	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Αχλαδίων	72040103	Ορεινή	13,20	274
65	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Έξω Μουλιανών	72040104	Ορεινή	16,00	247
66	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Κατσιδωνίου	72040105	Ορεινή	25,30	96
67	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Κρυών	72040106	Ορεινή	29,30	128

A/A	Δήμος	Τοπική/ Δημοτική Κοινότητα	Γεωγραφικός Κωδικός Καλλικράτη	Χαρακτηρισμός περιοχής	Έκταση (km2)	Πληθυσμός 2011
68	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Λάστρου	72040107	Ορεινή	18,90	157
69	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Μαρωνιάς	72040108	Ορεινή	11,00	152
70	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Μέσα Μουλιανών	72040109	Ορεινή	13,40	238
71	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Μυρσίνης	72040110	Ορεινή	6,10	147
72	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Πισκοκεφάλου	72040111	Ορεινή	15,00	781
73	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Πραισού	72040112	Ορεινή	8,20	56
74	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Ρούσσας Εκκλησιάς	72040113	Ορεινή	20,00	213
75	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Σκοπής	72040114	Ορεινή	23,10	774
76	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Σταυρωμένου	72040115	Ορεινή	8,70	161
77	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Σφάκας	72040116	Ορεινή	12,40	322
78	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Τουρλωτής	72040117	Ορεινή	10,70	420
79	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Χαμεζίου	72040118	Ορεινή	14,30	253
80	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Παλαικάστρου	72040201	Ορεινή	85,50	1.227
81	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Ζάκρου	72040202	Ορεινή	60,00	747
82	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Καρυδίου	72040203	Ορεινή	24,00	86
83	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Μητάτου	72040204	Ορεινή	28,00	48
84	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Ζίρου	72040301	Ορεινή	67,00	462
85	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Αγίας Τριάδος	72040302	Ορεινή	19,70	77
86	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Απιδίων	72040303	Ορεινή	18,50	342
87	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Αρμένων	72040304	Ορεινή	15,00	322
88	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Παπαγιαννάδων	72040305	Ορεινή	15,40	268
89	Σητείας	Τοπική Κοινότητα Χανδρά	72040306	Ορεινή	16,70	226
ΣΥΝΟΛΑ					1.822,90	75.381

2.2. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Ως περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος LEADER ΛΑΣΙΘΙΟΥ 2023-2027 ορίζεται το σύνολο της Περιφερειακής Ενότητας Λασιθίου, η οποία συνιστά μια ιδιαίτερα υπολογίσιμη χωρική ενότητα της Περιφέρειας Κρήτης, καθώς καλύπτει το 21,87% της έκτασής της και συγκεντρώνει το 12,10% του μόνιμου πληθυσμού της, τεκμηριώνοντας την ύπαρξη αναγκαίας κρίσιμης μάζας για την υλοποίηση του Τοπικού Αναπτυξιακού Προγράμματος.

Μάλιστα, στην Π.Ε. Λασιθίου, σύμφωνα με τα οριστικά αποτελέσματα της Απογραφής Πληθυσμού 2021 της ΕΛΣΤΑΤ, ο μόνιμος πληθυσμός ανέρχεται σε 77.819 κατοίκους, ήτοι αυξήθηκε κατά 3,2% σε σχέση με το 2011, ενώ η αντίστοιχη αύξηση σε επίπεδο Περιφέρειας Κρήτης ήταν μόλις 0,2%.

Η θετική αυτή μεταβολή δηλώνει τη δυναμική της περιοχής παρέμβασης η οποία πληροί το πληθυσμιακό κριτήριο που ορίζει η σχετική πρόσκληση της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και αφορά σε οικισμούς με μόνιμο πληθυσμό μεταξύ 10.000 - 150.000 κατοίκων.

Μάλιστα η περιοχή κατατάσσεται στη μεσαία πληθυσμιακή κλίμακα (50.000 - 99.999 κάτοικοι).

Το σύνολο σχεδόν των Τοπικών/Δημοτικών Κοινοτήτων της περιοχής (88 από τις 89) είναι χαρακτηρισμένες ως ορεινές και σε αυτές κατοικεί το 83,23% του συνολικού πληθυσμού της Π.Ε. Λασιθίου. Η περιοχή βρίσκεται στη μέγιστη κλίμακα που ορίζει η πρόσκληση ως προς το κριτήριο της ορεινότητας.

Επιπλέον, διακρίνεται από έντονη αγροτική φυσιογνωμία και χαρακτηριστικά που συνοδεύονται από ιδιαίτερα χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα (μόλις 41 κάτοικοι ανά τ.χλμ), από υψηλή γήρανση του πληθυσμού και από ερήμωση, ιδίως των μικρών και απομακρυσμένων οικισμών, και από εκτεταμένο και πολύ μικρού μεγέθους οικιστικό δίκτυο.

Η περιοχή δεν εμφανίζει ομοιόμορφη κατανομή του πληθυσμού της. Σε σύνολο 337 οικισμών, το ήμισυ περίπου των κατοίκων (47,5%) είναι συγκεντρωμένο σε τέσσερα αστικά κέντρα, ενώ το υπόλοιπο 52,5% του μόνιμου πληθυσμού κατανέμεται στους υπόλοιπους 333 οικισμούς.

Βασικό γνώρισμα της οικιστικής διάρθρωσης που την διαφοροποιεί από την υπόλοιπη Κρήτη, είναι η ύπαρξη τεσσάρων αστικών κέντρων (Σητεία, Άγιος Νικόλαος, Ιεράπετρα και Νεάπολη) με κεντροβαρικό ρόλο που λειτουργούν ως οικιστικά, διοικητικά και οικονομικά κέντρα των αγροτικών περιοχών με ιδιαίτερη και σημαντική σχέση αλληλεξάρτησης.

Ειδικότερα, στην Π.Ε. Λασιθίου διακρίνονται υποπεριοχές που συγκροτούνται από:

α) αστικά κέντρα (Άγιος Νικόλαος, Νεάπολη, Ιεράπετρα, Σητεία).

β) δευτερεύοντα αγροτικά (π.χ. Παλαίκαстро, Μακρύς Γυαλός, Κουτσουράς, Τζερμιάδων, Ζάκρος) και περιαστικά κέντρα (π.χ. Πισκοκέφαλο, Κριτσά, Ελούντα) που ενισχύουν τη σχέση αλληλεξάρτησης αστικού-αγροτικού χώρου και αναδεικνύονται σε οικονομικά κέντρα για διαφοροποιημένες δραστηριότητες (π.χ. μεταποίηση, πολιτισμός, τουρισμός).

γ) τουριστικούς θύλακες κατά μήκος του βόρειου και νότιου παράκτιου μετώπου (ενδεικτικά: Μύρτος, Παχειά Άμμος, Μακρυγιαλός, Ανάληψη, Κουτσουνάρι, Κουτσουράς, Ίστρον, Σίσι, Μίλατος, Ζάκρος, Παλαίκαстро, Ελούντα, Πλάκα, κ.α.) όπου είναι αναπτυγμένο το τουριστικό μοντέλο ήλιου και θάλασσας και συγκεντρωμένες οι τουριστικές υποδομές και υπηρεσίες.

δ) ευρύ οικιστικό δίκτυο υπόλοιπων αγροτικών οικισμών πολύ μικρού πληθυσμιακού μεγέθους με υστέρηση σε οικονομικούς και κοινωνικούς δείκτες, περιορισμένη πρόσβαση σε βασικές υποδομές και υπηρεσίες και έντονη εξάρτηση από τα δευτερεύοντα αγροτικά, περιαστικά και αστικά κέντρα.

Η παραπάνω τυπολογία αναδεικνύει την ύπαρξη οικισμών με διαφορετική δυναμική και κατά συνέπεια διαφορετικές ανάγκες και προοπτικές.

Σε ότι αφορά τα ειδικά χαρακτηριστικά της περιοχής, αυτά είναι απόρροια της γεωγραφικής θέσης και των φυσικών χαρακτηριστικών της, του κοινωνικού και οικονομικού μετασχηματισμού που υφίσταται τις τελευταίες δεκαετίες, ως συνέπεια της μακροχρόνιας εθνικής οικονομικής κρίσης από το 2010 και εντεύθεν, της πρόσφατης υγειονομικής πανδημίας (Covid-19), της τρέχουσας ενεργειακής κρίσης, των φυσικών καταστροφών που σημειώθηκαν το 2022 (πλημμύρες στη Σητεία) ως απόρροια της κλιματικής αλλαγής, αλλά και χρόνιων αδυναμιών και αφορούν κυρίως:

- στη μείωση των εισοδημάτων, την αποστέρηση και την φτώχεια,
- στην αύξηση της ανεργίας και δη της νεανικής και γυναικείας ανεργίας,
- στο αρνητικό δημογραφικό προφίλ, ήτοι πληθυσμιακή συρρίκνωση και εγκατάλειψη της ενδοχώρας, διαρροή νέων προς τα παράκτια και αστικά/περιαστικά κέντρα, γήρανση πληθυσμού, χαμηλό μορφωτικό επίπεδο και ψηφιακός αναλφαριθμητισμός,
- στην περιορισμένη πρόσβαση των κατοίκων των απομακρυσμένων οικισμών σε υπηρεσίες υγείας και ψυχικής υγείας, μακροχρόνιας φροντίδας και πρόνοιας, παιδικής φροντίδας και εκπαίδευσης (ιδίως προσχολική εκπαίδευση, ξένες γλώσσες, φροντιστήρια μέσης εκπαίδευσης) και την ανεπάρκεια υποδομών για την κάλυψη των διαπιστωμένων αυξημένων αναγκών ευάλωτων ομάδων πληθυσμού (π.χ. ΑμεΑ, άτομα με ψυχική νόσο, γυναίκες θύματα έμφυλης βίας, ηλικιωμένοι, άτομα σε κατάσταση ακραίας φτώχειας, άστεγοι, μετανάστες),
- στην περιορισμένη πρόσβαση των κατοίκων των απομακρυσμένων οικισμών και των ευάλωτων ομάδων σε αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες και εν γένει, στις περιορισμένες δυνατότητες και επιλογές δημιουργικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου και αναψυχής,
- στην διαρθρωτική υστέρηση του πρωτογενή τομέα έναντι του τριτογενή και την έλλειψη εργατικού δυναμικού, καθώς και στην ανάγκη αναβάθμισης των γνώσεων και των δεξιοτήτων για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της προστιθέμενης αξίας και της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων και των προσφερόμενων υπηρεσιών,
- στην περιορισμένη επιχειρηματική δραστηριότητα, την αδυναμία δικτυώσεων και την έλλειψη συνεργατικής κουλτούρας,
- στη συγκέντρωση της τουριστικής κίνησης και των τουριστικών υποδομών στους παράκτιους οικισμούς και στην περιορισμένη διάχυση του τουριστικού ρεύματος στην ενδοχώρα που διαθέτει φυσικό και πολιτιστικό πλούτο που μπορεί να στηρίξει τον εμπλουτισμό του υφιστάμενου τουριστικού προϊόντος και την τουριστική ζήτηση για εναλλακτικό τουρισμό και τουρισμό εμπειριών (π.χ. γεωτουρισμό, γαστρονομικό τουρισμό, φυσιολατρικό – περιπατητικό τουρισμό, αγροτουρισμό, θρησκευτικό τουρισμό, κ.α.),
- στην περιορισμένη ενσωμάτωση και αξιοποίηση νέων τεχνολογιών και μεθόδων τόσο στον επιχειρηματικό τομέα, όσο και σε διάφορες πτυχές της καθημερινής ζωής που μπορούν να βελτιώσουν το επίπεδο ζωής των κατοίκων των απομακρυσμένων οικισμών,
- στην υψηλή τρωτότητα της περιοχής στην κλιματική αλλαγή (ξηρασία, λειψυδρία, πλημμύρες).

Η προτεινόμενη περιοχή παρέμβασης είναι αποτέλεσμα της ολοκληρωμένης και ουσιαστικής διαβούλευσης της ΟΤΔ Αναπτυξιακής Λασιθίου Α.Α.Ε. ΟΤΑ με φορείς του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, με παραγωγικούς, κοινωνικούς, περιβαλλοντικούς, πολιτιστικούς φορείς και συλλόγους, με τουριστικούς και επαγγελματικούς φορείς, με την επιχειρηματική κοινότητα και την τοπική κοινωνία και δεν διαφοροποιείται σημαντικά σε σχέση με την περιοχή Leader της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020.

Η μόνη διαφορά έγκειται στο ότι συμπεριλαμβάνεται στην προτεινόμενη περιοχή παρέμβασης το αστικό συγκρότημα της Ιεράπετρας, καθώς ο μόνιμος πληθυσμός της (2011) είναι κάτω των 15.000 κατοίκων, όριο επιτρεπτό σύμφωνα με τους όρους της τρέχουσας πρόσκλησης.

Η προτεινόμενη περιοχή πληροί στο μέγιστο βαθμό τα χαρακτηριστικά περιοχών LEADER και τα κριτήρια όπως αυτά προδιαγράφονται στην Πρόσκληση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για την Υποβολή Προτάσεων για την επιλογή Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία των Τοπικών Κοινοτήτων στο πλαίσιο της παρέμβασης Π3-77-4.1 «Στήριξη για την τοπική ανάπτυξη μέσω του Leader του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ 2023-2027».

Ειδικότερα, προτείνεται μια περιοχή με γεωγραφική συνέχεια και συνεκτικότητα αφού καλύπτει το σύνολο της Π.Ε. Λασιθίου περιλαμβάνοντας και τους τέσσερις Δήμους (Αγίου Νικολάου, Ιεράπετρας, Οροπεδίου Λασιθίου και Σητείας) με το σύνολο των οικισμών τους.

Η γεωγραφική συνέχεια παρέχει τη δυνατότητα σχεδιασμού και εφαρμογής μιας ολοκληρωμένης χωρικής παρέμβασης που επιτρέπει συνέργειες - συνεργασίες μεταξύ τόσο των τεσσάρων Δήμων, όσο και άλλων αναπτυξιακών δομών, φορέων και οργανισμών για την βέλτιστη διασύνδεση, αξιοποίηση και ανάδειξη των πόρων (υλικών και άυλων) της υπαίθρου οι οποίοι δύνανται να αποτελέσουν όχημα και οδηγό του αναπτυξιακού σχεδιασμού της Π.Ε. Λασιθίου, και ταυτόχρονα προάγει τη δυνατότητα κοινής διαχείρισης και αντιμετώπισης κρίσιμων ζητημάτων και προκλήσεων (π.χ. περιβαλλοντική προστασία, βιώσιμη διαχείριση τοπικών πόρων, προβολή – προώθηση περιοχής, κ.α.).

Εντούτοις, όπως προαναφέρθηκε, εσωτερικά της περιοχής παρέμβασης εντοπίζονται μικροπεριοχές - ζώνες (ορεινές - παραλιακές περιοχές, αστικές - αγροτικές περιοχές, περιοχές με εγγύτητα σε πόλεις και απομακρυσμένες περιοχές) οι οποίες εμφανίζουν διαφοροποιήσεις σε οικονομικούς και κοινωνικούς όρους και διαφορετικές ανάγκες.

Ειδικότερα ως περιοχή που συνδυάζει αστικές και αγροτικές λειτουργίες, αντιμετωπίζει προκλήσεις που συναντώνται και στον αστικό και στον αγροτικό χώρο και σχετίζονται για μεν τον αστικό χώρο στην αντιμετώπιση της φτώχειας, των κοινωνικών ανισοτήτων και την περιβαλλοντική υποβάθμιση για δε τον αγροτικό χώρο στην παραγωγική ανασυγκρότηση, τη συγκράτηση και προσέλκυση πληθυσμού, τη διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας, τη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης εκτός αγροτικού τομέα και τη διασύνδεση τομέων (αγροδιατροφή, τουρισμός, πολιτισμός, περιβάλλον), την αναβάθμιση του τοπικού κεφαλαίου και τη βελτίωση της προσβασιμότητας των κατοίκων σε υποδομές και υπηρεσίες. Επίσης, πρόκειται για περιοχή που ακολουθεί τις σύγχρονες τάσεις ανάπτυξης του αγροτικού χώρου με τις εξωγεωργικές δραστηριότητες (π.χ. τουρισμός) να γίνονται όλο και πιο σημαντικές για την (συμπληρωματική) απασχόληση του αγροτικού πληθυσμού.

Σε κάθε όμως περίπτωση και παρά τις όποιες μικρές αντιθέσεις και ιδιαιτερότητες των υπο-περιοχών, αντιμετωπίζονται ως μία ολότητα και ενιαία περιοχή, καθώς μεταξύ τους αναπτύσσουν πολλαπλές συμπληρωματικότητες, αλληλεξαρτήσεις και διασυνδέσεις.

Η ύπαρξη διαφορετικών αναγκών και προκλήσεων στο χώρο στοιχειοθετούν την απαίτηση για μια χωρική στρατηγική με τοποκεντρική προσέγγιση υπακούοντας σε μια από τις βασικές αρχές της πολιτικής LEADER που αφορά στην προώθηση αναπτυξιακής στρατηγικής που συμβάλλει στην επίτευξη λύσεων σε τοπικά προβλήματα διαφορετικών τομέων μέσω δράσεων που λειτουργούν συμπληρωματικά και συνεργατικά μεταξύ τους.

Στην κατεύθυνση αυτή θα εφαρμοστεί μια τοπική στρατηγική ολιστικού και ανθρωποκεντρικού χαρακτήρα, με πολυτομεακή προσέγγιση και ένα κατάλληλο μείγμα μέτρων και δράσεων που θα συνδυάσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τους διαθέσιμους οικονομικούς πόρους, ώστε να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά οι αδυναμίες, τα προβλήματα και οι ανάγκες (όπως προέκυψαν από τη swot ανάλυση και τη διαβουλευτική διαδικασία) και να αξιοποιηθεί στο μέγιστο δυνατό βαθμό ο τοπικός πλούτος και το κεφάλαιο της περιοχής (πολιτισμός, περιβάλλον, αγροδιατροφή), με ζητούμενο να αλλάξει η εικόνα της, η ζωή των κατοίκων και να επιτευχθεί ένα καλύτερο και βιώσιμο μέλλον για τους κατοίκους.

Τέλος, η επιλογή της περιοχής ενισχύεται επίσης και από τον υψηλό βαθμό συνάφειας με τις προτεραιότητες της Αναθεωρημένης Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας Κρήτης (RISCrete) για την Περίοδο 2021-2027, η οποία θέτει στο επίκεντρο την ευφυή και βιώσιμη ανάπτυξη των τομέων εξειδίκευσης: Τουρισμός - Πολιτισμός, Αγροδιατροφή, ψηφιακές τεχνολογίες και βιώσιμη χρήση των πόρων (τομέας περιβάλλοντος) και Υγεία.

Εν προκειμένω, ο τουρισμός παρά την έντονη εποχικότητα του, τη χωρική συγκέντρωση και την ελλιπή διασύνδεση με το πολιτιστικό και περιβαλλοντικό απόθεμα και η αγροδιατροφή με τα όποια προβλήματα στον τομέα της πρώτης μεταποίησης, είναι δυο τομείς δυναμικοί, με αξιόλογη ανάπτυξη στην Π.Ε. Λασιθίου και ενέχουν πολλά περιθώρια βελτίωσης και μεγαλύτερης συμβολής στην ανάπτυξη του τόπου.

Παράλληλα, το περιβάλλον είναι τομέας ιδιαίτερα σημαντικός στην περιοχή παρέμβασης, με το Γεωπάρκο Σητείας που αποτελεί διεθνούς χαρακτήρα τοπόσημο, με πλήθος περιοχών NATURA και άλλων φυσικών πόρων, ενώ ο τομέας της υγείας και της πρόληψης ασθενειών μπορεί να υποστηριχθεί και από το Τμήμα Διατροφής & Διαιτολογίας (Σητεία) του ΕΛΜΕΠΑ και όλα τα παραπάνω δύνανται να αποτελέσουν βασικούς πυλώνες ανάπτυξης για την περιοχή με γνώμονα και την έξυπνη εξειδίκευση σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Εν κατακλείδι, η περιοχή παρέμβασης μπορεί να αντιμετωπίσει, σε σημαντικό βαθμό, μέσω της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ) προκλήσεις που αφορούν:

1) στην τοπική οικονομία με την περεταίρω ανάπτυξη του αγροδιατροφικού τομέα και τη διασύνδεσή του με τον τουρισμό, την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των αγροδιατροφικών προϊόντων, τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μεταποιητικών επιχειρήσεων, την ανάπτυξη νέων τομέων όπως βιο-οικονομία και κυκλική οικονομία, την ενίσχυση της διασύνδεσης του τουρισμού με το περιβάλλον και τον πολιτισμό στην κατεύθυνση της οικονομικής διαφοροποίησης και του εμπλουτισμού του τουριστικού προϊόντος με την ανάπτυξη θεματικού / εναλλακτικού τουρισμού και ειδικών τουριστικών δραστηριοτήτων στην ενδοχώρα με την αξιοποίηση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων (γεωτουρισμός, φυσιολατρικός και περιπατητικός τουρισμός, αγροτουρισμός, γαστρονομικός - οινικός τουρισμός, θρησκευτικός τουρισμός), την ενίσχυση και ενθάρρυνση της νεανικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας μεταξύ άλλων σε τομείς με υστέρηση ή προοπτικές στην περιοχή (π.χ. υπηρεσίες, οικοτεχνία - χειροτεχνία, κοινωνική οικονομία, θεματικός τουρισμός, κ.α.), τη στήριξη της δικτύωσης μεταξύ επιχειρήσεων, αλλά και της συνεργασίας τους με ερευνητικά κέντρα και εκπαιδευτικά ιδρύματα, την προώθηση της ψηφιακής οικονομίας, καθώς και την αναβάθμιση των γνώσεων και των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και την καταπολέμηση του ψηφιακού αναλφαριθμητισμού.

2) στο κοινωνικό κεφάλαιο και ειδικότερα, στην αντιμετώπιση της έλλειψης εργατικού δυναμικού, της σχολικής διαρροής και του χαμηλού μορφωτικού επιπέδου, της ενδυνάμωσης του ανθρώπινου δυναμικού με την κατάρτιση και επιμόρφωση εργαζομένων, επιχειρηματιών και ευρύ πληθυσμού για την αναβάθμιση των γνώσεων και δεξιοτήτων αλλά και την απόκτηση νέων γνώσεων και ψηφιακών δεξιοτήτων στην κατεύθυνση της μετάβασης σε μια πιο ανταγωνιστική, πράσινη και ψηφιακή οικονομία (κυκλική οικονομία, βιο-οικονομία, μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος, εξοικονόμηση πόρων, ευφυής γεωργία – κτηνοτροφία, ευφυής τουρισμός, ηλεκτρονικό εμπόριο, τηλε-εκπαίδευση, τηλε-ιατρική κλπ).

3) στην ελκυστικότητα της περιοχής και την βελτίωση των όρων διαβίωσης του τοπικού πληθυσμού και ειδικότερα στην αντιμετώπιση του υποβαθμισμένου και με σημάδια εγκατάλειψης οικιστικού δικτύου, την υστέρηση σε υποδομές και υπηρεσίες (κοινωνικές, αθλητικές, πολιτιστικές, περιβαλλοντικές, οικιστικές, κ.α.) σε απομακρυσμένους οικισμούς, την ανεπαρκή κάλυψη των αναγκών ευάλωτων ομάδων πληθυσμού και τη μείωση του κοινωνικού τους αποκλεισμού, την ισότιμη πρόσβαση όλων σε αγαθά και υπηρεσίες.

4) στην προστασία, αξιοποίηση και ανάδειξη των φυσικών, πολιτιστικών και ανθρωπογενών πόρων της περιοχής στη λογική της δικτύωσης τους με τον τουρισμό και της ανάπτυξης θεματικού τουρισμού και τουρισμού εμπειριών που θα τονώσει την απασχόληση και την οικονομία των αγροτικών κοινοτήτων, καθώς σε αυτές κατά βάση συγκεντρώνονται οι προαναφερόμενοι πόροι.

3. ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

3.1. ΟΡΑΜΑ

Το όραμα για την περιοχή αφορά, στην διατήρηση και ανάδειξη της τοπικής ταυτότητας στα πεδία: περιβάλλον - πολιτισμός - τουρισμός - αγροδιατροφή, με όρους διαφοροποίησης, βελτίωσης και προϊόντικής προσέγγισης και στο πλαίσιο της τριπλής αειφορίας (περιβαλλοντική - οικονομική - κοινωνική).

3.2. ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ

Ως Κεντρικός Στόχος του Τοπικού Προγράμματος ορίζεται:

Ένα διαφοροποιημένο μοντέλο ανάπτυξης, το οποίο θα διέπεται από περιβαλλοντική, πολιτιστική, κοινωνική, οικονομική και χωρική συνοχή και με αξιακές συνιστώσες, την συνεργασία, την εξωστρέφεια, την συμπερίληψη και την καινοτομία.

3.3. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Οι στρατηγικοί στόχοι του Τοπικού Προγράμματος ορίζονται ως εξής:

ΠΕΔΙΟ:ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Στρατηγικός Στόχος 1: Αναβάθμιση, διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος και διασύνδεση του τουρισμού με τον πολιτισμό και την αγροδιατροφή.

Στρατηγικός Στόχος 2: Στήριξη της επιχειρηματικότητας και διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας μέσω συνεργειών και συνεργασιών.

ΠΕΔΙΟ:ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Στρατηγικός Στόχος 3: Ενίσχυση των τοπικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων .

Στρατηγικός Στόχος 4: Υποστήριξη ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού, ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

ΠΕΔΙΟ:ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Στρατηγικός Στόχος 5: Ανάδειξη και αξιοποίηση του πολιτιστικού κεφαλαίου (υλική και άυλη πολιτιστική κληρονομιά - σύγχρονος πολιτισμός).

ΠΕΔΙΟ:ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Στρατηγικός Στόχος 6: Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος, θωράκιση έναντι φυσικών καταστροφών, ορθολογική διαχείριση φυσικών πόρων.

ΠΕΔΙΟ:ΤΟΠΟΣ - ΤΟΠΙΟ

Στρατηγικός Στόχος 7: Ενίσχυση της ελκυστικότητας και λειτουργικότητας των αγροτικών οικισμών, βελτίωση της κατοικισιμότητας.

3.4. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

Η τοπική στρατηγική στοχεύει στην ήπια ανάπτυξη, βασίζεται στα τοπικά πλεονεκτήματα, στην εδαφικότητα και στην τοπική συμμετοχή, προωθεί την κοινωνική συνοχή και διέπεται από τις αρχές της αειφορίας, της συμπεριληπτικότητας και της ολιστικής προσέγγισης.

Σύμφωνα με το «Μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές με έναρξη το 2020», οι αγροτικές περιοχές πρέπει να γίνουν ισχυρότερες, συνδεδεμένες, ανθεκτικές και ευημερούσες.

Η τοπική στρατηγική εμπνέεται και ενσωματώνει τα ακόλουθα ως εξής:

- Αρμονική χωρική ανάπτυξη, με αξιοποίηση των ιδιαίτερων δυνατοτήτων, οι οποίες καθιστούν την περιοχή τόπο ευκαιριών και χώρο ικανό σε ότι αφορά την αντιμετώπιση σύγχρονων προκλήσεων.
- Συμμετοχή στην πολυεπίπεδη και τοποκεντρική ανάπτυξη μέσα από ολοκληρωμένες στρατηγικές, με τη χρήση συνεργατικών και συμμετοχικών προσεγγίσεων και από μείγματα πολιτικής και αλληλεξαρτήσεων μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών.
- Διατήρηση και ενδυνάμωση των παραγωγικών δομών, αγαθών και υπηρεσιών και διαρκή ποιοτική βελτίωση τους.
- Εστίαση στην ευζωία, στις ίσες ευκαιρίες, στην ευημερία και στην ποιότητα ζωής.
- Άρση των αποκλεισμών και καλλιέργεια πνεύματος αλληλεγγύης, δικαιοσύνης και ισότητας για όλους.
- Ανάδειξη και προστασία των φυσικών πόρων, οι οποίες ενισχύονται από την πράσινη μετάβαση και την καινοτομία συμπεριλαμβανομένης της κλιματικής ουδετερότητας και της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων.
- Ενίσχυση της ψηφιακής καινοτομίας με σημείο αναφοράς τον ψηφιακό μετασχηματισμό και την απόκτηση προηγμένων δεξιοτήτων.
- Ανάπτυξη επιχειρηματικού πνεύματος και καινοτόμων ικανοτήτων.
- Ανάπτυξη αποδοτικών, προσβάσιμων και ποιοτικών δημόσιων υπηρεσιών.
- Αξιοποίηση των τοπικών πλεονεκτημάτων και των σημείων υπεροχής.

3.5. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΤΟΜΕΩΝ ΑΝΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΤΟΧΟ

ΠΕΔΙΟ:ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Στρατηγικός Στόχος 1: Αναβάθμιση, διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος και διασύνδεση του τουρισμού με τον πολιτισμό και την αγροδιατροφή.

Ο στρατηγικός στόχος θα επιτευχθεί κυρίως μέσω της διαφοροποίησης και ενίσχυσης του θεματικού τουρισμού με σκοπό την ήπια τουριστική ανάπτυξη και την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας μέσω

της αξιοποίησης και ανάδειξης των μοναδικών φυσικών και πολιτιστικών πόρων που διαθέτει η περιοχή, καθώς και της σύνδεσης της αγροδιατροφής - γαστρονομίας με τον τουρισμό (π.χ. προώθηση του windsurf στην περιοχή του Κουρεμένου ως διεθνώς αναγνωρισμένος προορισμός, γεωτουρισμός στο Γεωπάρκο Σητείας, ορειβατικός τουρισμός στο Οροπέδιο Λασιθίου, θρησκευτικός και γαστρονομικός τουρισμός, κ.ά.).

Στρατηγικός Στόχος 2: Στήριξη της επιχειρηματικότητας και διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας μέσω συνεργειών και συνεργασιών.

Μέσω του στρατηγικού στόχου 2 θα επιτευχθεί η τομεακή και διατομεακή δικτύωση/συνεργασία μεταξύ ομοειδών και συμπληρωματικών επιχειρήσεων αλλά και με πανεπιστημιακά / ερευνητικά ιδρύματα για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας.

Επίσης, έμφαση θα δοθεί στους τομείς της χειροτεχνίας και οικοτεχνίας (παραδοσιακά γλυκά και αρτοσκευάσματα, πολιτιστική και δημιουργική βιομηχανία κλπ), της μεταποίησης και τυποποίησης γεωργικών προϊόντων (ελαιόλαδο, κρασί, τυροκομικά, πρώιμα κηπευτικά, μέλι, αρωματικά φυτά και βότανα, χαρούπια, φρούτα, κλπ.), καθώς και ενδυνάμωση της παραγωγής μη γεωργικών προϊόντων.

Η αγροδιατροφή, η ανάδειξη-προβολή των τοπικών προϊόντων, η αύξηση της προστιθέμενης αξίας και η διασύνδεση με τον τουρισμό αποτελούν τους πιο βασικούς τομείς ανάπτυξης της τοπικής επιχειρηματικότητας.

ΠΕΔΙΟ:ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Στρατηγικός Στόχος 3: Ενίσχυση των τοπικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων

Μέσω του στρατηγικού στόχου 3 θα επιτευχθεί η αναβάθμιση γνώσεων και δεξιοτήτων εργαζομένων και επιχειρηματιών, γυναικών, νέων και ανέργων με σκοπό την ενίσχυση των ικανοτήτων του τοπικού πληθυσμού και την προσαρμογή τους στα σύγχρονα ψηφιακά μέσα.

Στρατηγικός Στόχος 4: Υποστήριξη ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού, ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής

Ο Στρατηγικός Στόχος 4 εστιάζει στη δημιουργία, αναβάθμιση και συμπλήρωση δομών και υπηρεσιών που θα βελτιώσουν την καθημερινότητα και τις συνθήκες ζωής ευάλωτων ομάδων πληθυσμού και θα συμβάλλουν στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού (δομές και υπηρεσίες για την τρίτη ηλικία, για ΑμεΑ, για άτομα σε κατάσταση φτώχειας, για κακοποιημένες γυναίκες, για άτομα με ψυχοκοινωνικά προβλήματα, για αστέγους, πρόσφυγες και μετανάστες).

ΠΕΔΙΟ:ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Στρατηγικός Στόχος 5: Ανάδειξη του πολιτιστικού κεφαλαίου (υλική και άυλη πολιτιστική κληρονομιά – σύγχρονος πολιτισμός).

Ο εν λόγω Στρατηγικός στόχος δίνει έμφαση στη σύνδεση του πολιτισμού με τον τουρισμό προκειμένου να επιτευχθεί αφενός διαφοροποίηση και εμπλουτισμός του τουριστικού προϊόντος και αφετέρου διάχυση της τουριστικής κίνησης και προς την ενδοχώρα όπου βρίσκονται διάσπαρτοι, σημαντικοί πολιτιστικοί πόροι, η πλειονότητα των οποίων παραμένουν άγνωστοι ή σε λανθάνουσα κατάσταση.

Η πληρέστερη ανάδειξη και αξιοποίηση των πολιτιστικών πόρων και η ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων ευρείας απήχησης, η δημιουργία χώρων πολιτισμού στην ενδοχώρα και η δικτύωση των πολιτιστικών συλλόγων για δράσεις πολιτισμού υπερτοπικής εμβέλειας και υψηλών προδιαγραφών, αποτελούν τα κύρια πεδία παρέμβασης.

ΠΕΔΙΟ:ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Στρατηγικός Στόχος 6: Προστασία του περιβάλλοντος, θωράκιση έναντι φυσικών καταστροφών, ορθολογική διαχείριση φυσικών πόρων

Μέσω του στρατηγικού στόχου 6 επιδιώκεται η διατήρηση της βιοποικιλότητας, η εν γένει προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και η στοχευμένη ανάδειξη φυσικών πόρων στην κατεύθυνση του θεματικού τουρισμού – τουρισμού εμπειριών στην ύπαιθρο, δεδομένου του φυσικού πλούτου που διαθέτει η περιοχή (περιοχές φυσικού κάλλους, περιοχές NATURA 2000, διεθνή τοπόσημα όπως το φοινικόδασος Βάι, το Γεωπάρκο Σητείας, ευαίσθητα οικοσυστήματα κλπ).

Επίσης, δεδομένης της πρόσφατης εμπειρίας από μείζονα πλημμυρικά φαινόμενα αλλά και της ευαλωτότητας σε φαινόμενα κλιματικής όπως η ξηρασία, είναι εμφανής η ανάγκη για δράσεις προστασίας έναντι φυσικών καταστροφών (π.χ. πλημμύρες, πυρκαγιές) δίνοντας παράλληλα έμφαση και προτεραιότητα στην έννοια του εθελοντισμού και την ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού με στόχο την διατήρηση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος μέσα από αποτελεσματικά μέτρα πολιτικής προστασίας.

ΠΕΔΙΟ:ΤΟΠΟΣ - ΤΟΠΙΟ

Στρατηγικός Στόχος 7: Ενίσχυση της ελκυστικότητας και λειτουργικότητας των αγροτικών οικισμών, βελτίωση της κατοικισιμότητας

Μέσω του Στρατηγικού Στόχου 7 επιδιώκεται η ενίσχυση της ελκυστικότητας και της λειτουργικότητας των αγροτικών οικισμών για τη συγκράτηση του πληθυσμού και την προσέλκυση νέου, αλλά και την αύξηση της επισκεψιμότητας μέσα από παρεμβάσεις που θα βελτιώσουν αφενός την καθημερινότητα και την ποιότητα ζωής των κατοίκων και αφετέρου, την εξυπηρέτηση των επισκεπτών (π.χ. ανάπλαση οικισμών, δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης, χώροι στάθμευσης, παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί, αθλητικοί και πολιτιστικοί χώροι, χώροι αναψυχής και παιδικές χαρές, τουριστικές υποδομές και υπηρεσίες, σήμανση, ευρωζωνικές υποδομές, κ.α).

3.6. ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Οι στρατηγικοί στόχοι της τοπικής στρατηγικής εξυπηρετούν το σύνολο των θεματικών στόχων:

1. Ενίσχυση της διαφοροποίησης της οικονομίας (μεταποίηση και αγροδιατροφή),
2. Ενίσχυση επιχειρήσεων για την βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής,
3. Ενδυνάμωση του τοπικού κοινωνικού ιστού μέσω κοινωνικών δράσεων,
4. Βελτίωση ποιότητας ζωής τοπικού πληθυσμού και των μεταναστών / προσφύγων,
5. Διατήρηση και βελτίωση των πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής,
6. Προστασία και ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος,
7. Ανάπτυξη της δικτύωσης, της συνεργασίας και της καινοτομίας.

3.7. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΤΟΜΕΩΝ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΣΤΟΧΟ

- Στρατηγική για τη διαφοροποίηση της οικονομίας (μεταποίηση, αγροδιατροφή)

Αναφορικά με τον εν λόγω Θεματικό Στόχο, η τοπική στρατηγική δίνει έμφαση στην προώθηση επενδύσεων που συνεισφέρουν σε μια εύρωστη οικονομική και παραγωγική βάση που διατηρεί και ενισχύει τις θέσεις απασχόλησης.

Ειδικότερα δίνει έμφαση στην αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων, την ενίσχυση και διαφοροποίηση της παραγωγικής βάσης, καθώς και στη στήριξη αγροδιατροφικών κλάδων που διαθέτουν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα πραγματώνοντας έτσι την ανάγκη ενίσχυσης των ευκαιριών απασχόλησης και δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας.

- Στρατηγική για την ενίσχυση των επιχειρήσεων για την βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής

Ο εμπλουτισμός και η αναβάθμιση της τουριστικής προσφοράς, καθώς και η (ήπια) μεγέθυνση του εναλλακτικού τουριστικού ρεύματος θα ωφελήσει σημαντικά την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας στην ενδοχώρα της περιοχής παρέμβασης.

Σε αυτή την κατεύθυνση προέχει μία νέα ελκυστική και αναγνωρίσιμη ταυτότητα (τόπος για αυθεντικές εμπειρίες) και επείγει η άμεση αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων (φυσικών και ανθρωπογενών) που επίσης θα συνεισφέρει στην ενίσχυση των ευκαιριών απασχόλησης και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

• Στρατηγική για την ενδυνάμωση του τοπικού κοινωνικού ιστού μέσω κοινωνικών δράσεων

Σχετικά με την κοινωνική διάσταση είναι επείγουσα η ανάσχεση της πληθυσμιακής αποψίλωσης με παρεμβάσεις που “κτίζουν” ένα τόπο φιλικό για τις ευάλωτες ομάδες και όλους τους πολίτες με αστικού τύπου και προδιαγραφών επίπεδο ζωής, μέσα από την προσφορά επαρκών και προσβάσιμων δημόσιων υπηρεσιών, αμβλύνοντας την ανισότητα και τους περιορισμούς των ορεινών και απομακρυσμένων περιοχών.

• Στρατηγική για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού και των μεταναστών / προσφύγων

Πέραν της γενικής ανάσχεσης της πληθυσμιακής αποδυνάμωσης περισσότερο επιτακτική είναι η συγκράτηση των νέων και του ενεργού παραγωγικού πληθυσμού.

Παράλληλα η στρατηγική δίνει έμφαση στην ανάπτυξη των υπηρεσιών εξυπηρέτησης των πολιτών, στην αισθητική αναβάθμιση των οικισμών, στη βελτίωση της υγειονομικής κάλυψης, και στην ενίσχυση των δομών κοινωνικής μέριμνας που συνεισφέρουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και τη συμφιλίωση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής σε συνάρτηση με την κοινωνική ενσωμάτωση ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων όπως οι πρόσφυγες και οι μετανάστες.

• Στρατηγική για τη διατήρηση και βελτίωση των πολιτιστικών στοιχείων

Στο εν λόγω πεδίο βασική επιδίωξη είναι η ανάδειξη και ήπια αξιοποίηση της υλικής και άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς που βρίσκεται σε λανθάνουσα κατάσταση, αλλά και η στήριξη της σύγχρονης δημιουργικής και πολιτιστικής βιομηχανίας (τεχνών, λαϊκού πολιτισμού και εκδηλώσεων).

• Στρατηγική για την προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος

Για το φυσικό περιβάλλον που συγκαταλέγεται στα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής παρέμβασης, η ανάδειξη και αξιοποίηση του θα δημιουργήσει νέες δυνατότητες για μια ενδογενή και ολοκληρωμένη ανάπτυξη και για εναλλακτικές οικονομικές δραστηριότητες.

• Στρατηγική για την ανάπτυξη της δικτύωσης, της συνεργασίας και της καινοτομίας

Στο πλαίσιο του εν λόγω Θεματικού Στόχου η στρατηγική δίνει έμφαση στην ενίσχυση της εξωστρέφειας, στη στήριξη συνεργατικών σχηματισμών και επιχειρηματικών δικτύσεων που δημιουργούν νέες ευκαιρίες και προοπτικές, πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα και υψηλή προστιθέμενη αξία στο τοπικό οικονομικό, κοινωνικό και αξιακό γίνεσθαι.

3.8. ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΟΥ ΥΙΟΘΕΤΕΙΤΑΙ

Στρατηγικοί Στόχοι	Αναπτυξιακή Στρατηγική που υιοθετείται
Στρατηγικός Στόχος 1: Αναβάθμιση διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος και διασύνδεση του τουρισμού με τον πολιτισμό και την αγροδιατροφή.	Επενδύσεις που στηρίζουν δραστηριότητες που αξιοποιούν τοπικά πλεονεκτήματα και ιδιαιτερότητες. Ποιοτική διαφοροποίηση, εμπλουτισμός και ενίσχυση τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών προς χάριν της ανταγωνιστικότητας και της βιωσιμότητας των τοπικών ΜμΕ. Έμφαση στην διασύνδεση και στην συμπληρωματικότητα τους. Δημιουργία νέας αναγνωρίσιμης εικόνας και ταυτότητας που εστιάζει και προβάλλει την ήπια τουριστική ανάπτυξη, τον τοπικό πολιτισμό και την αγροδιατροφή. Ενίσχυση και δημιουργία κουλτούρας τουριστικών εμπειριών.

Στρατηγικοί Στόχοι	Αναπτυξιακή Στρατηγική που υιοθετείται
Στρατηγικός Στόχος 2: Στήριξη της επιχειρηματικότητας και διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας μέσω συνεργειών και συνεργασιών.	Στήριξη πρώτης και δεύτερης μεταποίησης, βιοτεχνίας, οικοτεχνίας και επιχειρήσεων παροχής ποιοτικών υπηρεσιών, καθώς και ενίσχυση επιχειρηματικών δικτυώσεων. Διαφοροποίηση της παραγωγικής βάσης, και στήριξη κλάδων που συνεργάζονται και διασυνδέονται μεταξύ τους. Προώθηση επενδύσεων που συνεισφέρουν σε μια εύρωστη τοπική επιχειρηματικότητα η οποία διατηρεί και δημιουργεί νέες θέσεις απασχόλησης.
Στρατηγικός Στόχος 3: Ενίσχυση των τοπικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων.	Παρεμβάσεις που αφορούν κατάρτιση, βελτίωση και αναβάθμιση δεξιοτήτων και ικανοτήτων εργαζομένων, επιχειρηματιών και αυτοαπασχολούμενων. Ενέργειες συγκράτηση νέων, γυναικών και ενεργού παραγωγικά πληθυσμού.
Στρατηγικός Στόχος 4: Υποστήριξη ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού, ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.	Ενίσχυση και αναβάθμιση κοινωνικών υπηρεσιών. Πρόσβαση όλων στην υγεία και στην εκπαίδευση. Ίσες ευκαιρίες και δυνατότητες απασχόλησης. Στήριξη ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων που βιώνουν κοινωνικό αποκλεισμό και απομόνωση.
Στρατηγικός Στόχος 5: Ανάδειξη και αξιοποίηση του πολιτιστικού κεφαλαίου (υλική και άυλη πολιτιστική κληρονομιά -σύγχρονος πολιτισμός).	Διατήρηση και ανάδειξη του πολιτιστικού πλούτου. Ενίσχυση του περιβάλλοντος που συνθέτει, αποτελεί και δημιουργεί το τοπικό πολιτιστικό κεφάλαιο και ορίζει τις σύγχρονες ανάγκες, δυνατότητες και τάσεις. Αξιοποίηση ευκαιριών και δυνατοτήτων στη βάση του (παλαιού και σύγχρονου) πολιτιστικού γίνεσθαι.
Στρατηγικός Στόχος 6: Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος, θωράκιση έναντι φυσικών καταστροφών, ορθολογική διαχείριση φυσικών πόρων.	Διατήρηση, ανάδειξη και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων. Καλλιέργεια περιβαλλοντικής κουλτούρας. Στήριξη του εθελοντισμού ως βασική τοπική περιβαλλοντική συνιστώσα. Επενδύσεις ικανές να αντιμετωπίσουν ή να προλάβουν φυσικές καταστροφές.
Στρατηγικός Στόχος 7: Ενίσχυση της ελκυστικότητας και λειτουργικότητας των αγροτικών οικισμών, βελτίωση της κατοικισιμότητας.	Καλλιέργεια νέου κλίματος και εικόνας σε ότι αφορά την δομή, λειτουργία και εικόνα της υπαίθρου. Έννοια και θεσμός «Έξυπνα χωριά». Τοπική, Διατοπική και Διακρατική δικτύωση και συνεργασία. Εξωστρέφεια, διαπολιτισμικοί, οικονομικοί και κοινωνικοί δεσμοί και συνεργασίες.

3.9. ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΑΝΑΓΚΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΓΚΗΣ	ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ
2	2.2	Αναβάθμιση και εμπλουτισμός του τουριστικού προϊόντος .	1
2	2.1	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.	2
2	2.3	Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης .	3
2	2.5	Αναβάθμιση δεξιοτήτων εργαζόμενων και επιχειρηματιών (τουρισμός, βιοτεχνία).	4
1	1.2	Μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος, εξοικονόμηση ενέργειας και υιοθέτηση εφαρμογών κυκλικής οικονομίας και βιοοικονομίας.	5
1	1.1	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων μεταποίησης / αγροδιατροφής	6
1	1.4	Βελτίωση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων (αγροδιατροφή, μεταποίηση)	7
1	1.5	Συγκράτηση και ανανέωση του πληθυσμού ιδιαίτερα στις ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές	8
7	7.1	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων μέσω ανάπτυξης συνεργασιών και δικτύων.	9
5	5.1	Ενδυνάμωση της ελκυστικότητας της περιοχής μέσω διαφύλαξης, προβολής και προώθησης της πολιτιστικής της κληρονομιάς.	10
5	5.2	Ενίσχυση των υπηρεσιών και υποδομών που συνδέονται με τον πολιτισμό.	11
5	5.3	Ενίσχυση διασύνδεσης τουρισμού - πολιτισμού.	12
3	3.1	Βελτίωση της ποιότητας ζωής ευάλωτων ομάδων πληθυσμού και μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού.	13
6	6.1	Μείωση της υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος - μετριασμός κλιματικής αλλαγής.	14
6	6.3	Πρόληψη και αντιμετώπιση κινδύνων από φυσικές καταστροφές.	15
3	3.4	Συμπλήρωση - αναβάθμιση κοινωνικών υποδομών και υπηρεσιών.	16
6	6.2	Αύξηση της ελκυστικότητας της περιοχής μέσω της ανάδειξης των φυσικών πόρων.	17
6	6.4	Ενημέρωση - ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας σε περιβαλλοντικά ζητήματα.	18
3	3.5	Υποστήριξη ατόμων σε κατάσταση φτώχειας.	19
3	3.3	Αύξηση της απασχόλησης ευάλωτων ομάδων πληθυσμού.	20
3	3.2	Ενδυνάμωση ανθρώπινου δυναμικού και καταπολέμηση του ψηφιακού αναλφαριθμητισμού.	21
3	3.6	Καταπολέμηση της ενδο-οικογενειακής και έμφυλης βίας.	22
4	4.2	Συμπλήρωση - βελτίωση παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών στους κατοίκους.	23
4	4.3	Ανάδειξη της ενδοχώρας και ενίσχυση της επισκεψιμότητας της.	24

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΑΝΑΓΚΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΓΚΗΣ	ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ
4	4.1	Ενίσχυση της ελκυστικότητας και λειτουργικότητας των οικισμών.	25
4	4.4	Επαρκείς και ποιοτικοί υδάτινοι πόροι.	26
3	3.7	Ένταξη και ενσωμάτωση μεταναστών στην τοπική κοινότητα.	27
4	4.5	Αναβάθμιση Ευρυζωνικών υποδομών.	28
7	7.2	Ενίσχυση της χωρικής ανταγωνιστικότητας και της ταυτότητας της περιοχής.	29
7	7.3	Σχέδιο Δράσης για την ολιστική και καινοτόμο αντιμετώπιση κρίσιμων ζητημάτων και προβλημάτων στο πλαίσιο της πολιτικής «Εξυπνα Χωριά».	30
7	7.4	Διατοπική, διακρατική συνεργασία ΟΤΔ για την ανάπτυξη κοινών δράσεων σε κρίσιμους θεματικούς τομείς για την τοπική ανάπτυξη.	31

3.10. ΣΥΣΧΕΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕ ΤΑ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ Στρατηγικός Στόχος 1: Αναβάθμιση, διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος και διασύνδεση του τουρισμού με τον πολιτισμό και την αγροδιατροφή. Στρατηγικός Στόχος 2: Στήριξη της επιχειρηματικότητας και διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας μέσω συνεργειών και συνεργασιών.	1. Ενίσχυση της διαφοροποίησης της οικονομίας (μεταποίηση και αγροδιατροφή) 2. Ενίσχυση επιχειρήσεων για την βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής
ΚΟΙΝΩΝΙΑ Στρατηγικός Στόχος 3: Ενίσχυση των τοπικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Στρατηγικός Στόχος 4: Υποστήριξη ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού, ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.	3. Ενδυνάμωση του τοπικού κοινωνικού ιστού μέσω κοινωνικών δράσεων 4. Βελτίωση ποιότητας ζωής τοπικού πληθυσμού και των μεταναστών / προσφύγων
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ Στρατηγικός Στόχος 5: Ανάδειξη του πολιτιστικού κεφαλαίου (υλική και άυλη πολιτιστική κληρονομιά - σύγχρονος πολιτισμός)	5. Διατήρηση και βελτίωση των πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ Στρατηγικός Στόχος 6: Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος, θωράκιση έναντι φυσικών καταστροφών, ορθολογική διαχείριση φυσικών πόρων.	6. Προστασία περιβάλλοντος και ανάδειξη φυσικού

ΤΟΠΟΣ - ΤΟΠΙΟ Στρατηγικός Στόχος 7: Ενίσχυση της ελκυστικότητας και λειτουργικότητας των αγροτικών οικισμών, βελτίωση της κατοικισιμότητας.	7. Ανάπτυξη της δικτύωσης, της συνεργασίας και της καινοτομίας
--	--

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ Στρατηγικός Στόχος 1: Αναβάθμιση, διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος και διασύνδεση του τουρισμού με τον πολιτισμό και την αγροδιατροφή. Στρατηγικός Στόχος 2: Στήριξη της επιχειρηματικότητας και διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας μέσω συνεργειών και συνεργασιών.	1. Ενίσχυση της διαφοροποίησης της οικονομίας μεταποίησης και αγροδιατροφή) 2. Ενίσχυση επιχειρήσεων για την βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής	Ύπαρξη τοπικής ανάπτυξης που εστιάζει σε όρους και προοπτικές ανταγωνιστικότητας και βιωσιμότητας. Μετεξέλιξη-αναβάθμιση Παραγωγικών και επιχειρηματικών κλάδων που διαθέτουν σημεία υπεροχής και πολλά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Εμπλουτισμός και διαφοροποίηση κλάδων, με διαφοροποίηση, αναβάθμιση και εμπλουτισμό της τοπικής οικονομίας. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής παρέμβασης. Αποτελέσματα ως έκφραση των δεικτών Ωφελούμενοι μόνιμοι κάτοικοι και επισκέπτες με βάση το περιεχόμενο της στρατηγικής της τοπικής ανάπτυξης. Συγκράτηση του ενεργού- παραγωγικού πληθυσμού και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Μείωση της κλιματικής αλλαγής μέσω μέτρων και παρεμβάσεων στον επιχειρηματικό τομέα.
ΚΟΙΝΩΝΙΑ Στρατηγικός Στόχος 3: Ενίσχυση των τοπικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Στρατηγικός Στόχος 4: Υποστήριξη ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού, ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.	3. Ενδυνάμωση του τοπικού κοινωνικού ιστού μέσω κοινωνικών δράσεων 4. Βελτίωση ποιότητας ζωής τοπικού πληθυσμού και των μεταναστών / προσφύγων	Διατήρηση ζωντανών οικισμών, βελτίωση της εικόνας και ταυτότητας τους. Αναβάθμιση ποιότητας ζωής στην ύπαιθρο σε όρους και κανόνες αστικού επιπέδου και εικόνας. Ενδυνάμωση της τοπικής κοινότητας με μέτρα που ενισχύουν ταυτόχρονα και την κοινωνική συνοχή. Αντιμετώπιση - περιορισμός του ψηφιακού αναλφαριθμητισμού. Συγκράτηση των νέων και του ενεργού παραγωγικού πληθυσμού. Ενδυνάμωση ορεινών και απομονωμένων οικισμών και περιοχών προσέλκυση νέων κατοίκων. Συνολική αντιμετώπιση θεμάτων που αφορούν ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Περιορισμός του κοινωνικού αποκλεισμού και ενσωμάτωση ευάλωτων ομάδων στον κοινωνικό ιστό.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
		<p>Αποτελέσματα ως έκφραση των δεικτών</p> <p>Μεγάλο μέρος του τοπικού πληθυσμού καθίσταται ωφελούμενο με βάση την στρατηγική τοπικής ανάπτυξης.</p> <p>Μεγάλο μέρος του τοπικού πληθυσμού βελτιώνει τις δεξιότητες του και αναβαθμίζει τις γνώσεις του.</p> <p>Σημαντικός αριθμός του τοπικού πληθυσμού λαμβάνει στήριξη από πρωτοβουλίες και μέτρα κοινωνικής ένταξης και μείωσης του κοινωνικού αποκλεισμού.</p> <p>Σημαντικός αριθμός πράξεων συμβάλλουν στην βελτίωση της ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού.</p>
<p>ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ</p> <p>Στρατηγικός Στόχος 5: Ανάδειξη του πολιτιστικού κεφαλαίου (υλική και άυλη πολιτιστική κληρονομιά - σύγχρονος πολιτισμός)</p>	<p>5. Διατήρηση και βελτίωση των πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής</p>	<p>Ενδυνάμωση της ελκυστικότητας της περιοχής μέσω της διαφύλαξης, προβολής και ανάδειξης του πολιτιστικού πλούτου.</p> <p>Βελτίωση υποδομών και υπηρεσιών που συνδέονται με τον υλικό και άυλο πολιτισμό της υπαίθρου.</p> <p>Ενίσχυση και ενδυνάμωση του δίπολου τουρισμός – πολιτισμός.</p> <p>Αποτελέσματα ως έκφραση των δεικτών</p> <p>Μεγάλος αριθμός πολιτιστικών μνημείων και στοιχείων, δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων, ενισχύονται αναβαθμίζονται και προβάλλονται.</p> <p>Σημαντικός αριθμός κατοίκων και επισκεπτών ωφελείται από μέτρα και δραστηριότητες που αφορούν το πολιτιστικό κεφάλαιο της περιοχής.</p>
<p>ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ</p> <p>Στρατηγικός Στόχος 6: Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος, θωράκιση έναντι φυσικών καταστροφών, ορθολογική διαχείριση φυσικών πόρων.</p>	<p>6. Προστασία και ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος</p>	<p>Ορθολογική διαχείριση και διατήρηση φυσικών πόρων.</p> <p>Πρώθηση βιο-οικονομίας και κυκλικής οικονομίας.</p> <p>Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής. περιβαλλοντική ανθεκτικότητα -προστασία τοπικών κοινοτήτων και πληθυσμού.</p> <p>Αποτελέσματα ως έκφραση των δεικτών</p> <p>Μέρος του τοπικού πληθυσμού υιοθετεί την περιβαλλοντική βιωσιμότητα και συμβάλλει στη προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.</p> <p>Μέρος του τοπικού πληθυσμού και των επιχειρήσεων, καθίσταται ασφαλής έναντι φυσικών καταστροφών .</p>

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
		Σημαντικός αριθμός πράξεων συμβάλλουν στους στόχους της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.
ΤΟΠΟΣ - ΤΟΠΙΟ Στρατηγικός Στόχος 7: Ενίσχυση της ελκυστικότητας και λειτουργικότητας των αγροτικών οικισμών, βελτίωση της κατοικισιμότητας.	7. Ανάπτυξη της δικτύωσης, της συνεργασίας και της καινοτομίας	Ενίσχυση διμερών σχέσεων προς χάρη της συνέργειας και της συνεργασίας περιοχών με κοινά χαρακτηριστικά και στόχους. Μεταφορά και ανταλλαγή εμπειριών, γνώσεων και καλών πρακτικών προς χάρη της τοπικής ανάπτυξης. Υιοθέτηση καινοτομικών μεθόδων ως μέσο αντιμετώπισης κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών ζητημάτων. Αποτελέσματα ως έκφραση των δεικτών Βελτίωση των συνθηκών ζωής στην ύπαιθρο, συγκράτηση υφιστάμενου πληθυσμού, προσέλκυση νέων κατοίκων Μεγάλο μέρος του τοπικού πληθυσμού καθίσταται ωφελούμενο από την μεταφορά και εφαρμογή καινοτόμων μεθόδων και πρακτικών ή εμπειριών Δημιουργία νέων δεδομένων σε οικισμούς της υπαίθρου στη βάση των «έξυπνων χωριών»

3.11. ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ SWOT ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ SWOT	ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ο αυξημένος ρόλος της αγροδιατροφής στην περιοχή ✓ Ο χαμηλός βαθμός μεταποίησης, τυποποίησης και συσκευασίας ΠΟΠ/ΠΓΕ αγροτικών προϊόντων. ✓ Η παραγωγή μεγάλης ποικιλίας προϊόντων μετά την πρώτη μεταποίηση ✓ Η ατελής διασύνδεση της αγροδιατροφής με το τριτογενή τομέα και ιδιαίτερα με τον τουρισμό ✓ Καθιέρωση της περιοχής ως ποιοτικός τουριστικός προορισμός. ✓ Η στροφή επισκεπτών στο τουρισμό εμπειρίας ✓ Οι αυξημένες τουριστικές ροές στην περιοχή και σε ολόκληρη την Κρήτη 	1. Ενίσχυση της διαφοροποίησης της οικονομίας (μεταποίηση και αγροδιατροφή). 2. Ενίσχυση επιχειρήσεων για την βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής.
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ο σημαντικός αριθμός ενεργών κοινωνικών φορέων και συλλόγων στήριξης ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, ως εν δυνάμει δικαιούχων κοινωνικών δράσεων 	3. Ενδυνάμωση του τοπικού κοινωνικού ιστού μέσω κοινωνικών δράσεων.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ SWOT	ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Η επιτυχημένη εφαρμογή κοινωνικών προγραμμάτων στην Π.Ε. Λασιθίου ✓ Η κρίση του θεσμού της οικογένειας και των οικογενειακών δεσμών ✓ Ο ανομοιογενής πληθυσμός, η κρίσιμη μάζα και η απουσία δομής για την ένταξη μεταναστών και προσφύγων ✓ Η συνεχιζόμενη ερήμωση των οικισμών της ενδοχώρας ✓ Η ύπαρξη θυλάκων φτώχειας και ευάλωτων νοικοκυριών ✓ Η συνεχιζόμενη οικονομική κρίση 	<p>4. Βελτίωση ποιότητας ζωής τοπικού πληθυσμού και των μεταναστών / προσφύγων.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Η σημαντική υλική και άυλη πολιτιστική κληρονομιά της Π.Ε. Λασιθίου ✓ Η υψηλή επισκεψιμότητα των πολιτιστικών μνημείων και πόρων ✓ Η υποβάθμιση των πολιτιστικών μνημείων και στοιχείων εξαιτίας της εγκατάλειψης και της κλιματικής αλλαγής ✓ Η ύπαρξη πλήθους ενεργών πολιτιστικών συλλόγων ✓ Το πλήθος των παραδοσιακών οικισμών ✓ Η αυξημένη ζήτηση στην περιοχή για πολιτιστικό θρησκευτικό τουρισμό 	<p>5. Διατήρηση και βελτίωση των πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Οι πλούσιοι πόροι και τα τοπόσημα διεθνούς εμβέλειας και σημασίας (Γεωπάрко, φοινικόδασος ✓ Βάι κ.α.) ✓ Η επιβάρυνση του φυσικού περιβάλλοντος εξαιτίας ανθρωπογενών δραστηριοτήτων ✓ Η υστέρηση σε υποδομές και εξοπλισμό φυσιολατρικού τουρισμού ✓ Η κλιματική αλλαγή και οι επιπτώσεις της στο φυσικό περιβάλλον ✓ Οι αυξημένες τουριστικές ροές στην περιοχή και σε ολόκληρη την Κρήτη 	<p>6. Προστασία και ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Η εμπειρία της ΟΤΔ σε θέματα συνεργασίας και δικτύωσης. ✓ Η ύπαρξη σημαντικών δικτύων στο τομέα της αγροδιατροφής και του τουρισμού υπαίθρου. ✓ Η ύπαρξη συνεργατικής κουλτούρας στον τοπικό πληθυσμό. ✓ Η στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας Κρήτης 2021-2027. ✓ Η ύπαρξη δυναμικών περιφερειακών μηχανισμών (Παρατηρητήριο Καινοτόμου Επιχειρηματικότητας). ✓ Η ατελής συνεργασία μεταξύ ερευνητικής και επιχειρηματικής κοινότητας ✓ Η εφαρμογή της πολιτικής των «έξυπνων χωριών» 	<p>7. Ανάπτυξη της δικτύωσης, της συνεργασίας και της καινοτομίας.</p>

ΑΝΑΓΚΕΣ	ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων μεταποίησης και αγροδιατροφής. ✓ Μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος, εξοικονόμηση ενέργειας και υιοθέτηση εφαρμογών κυκλικής οικονομίας και βιοοικονομίας. ✓ Ενίσχυση της τομεακής και διατομεακής συνεργασίας των επιχειρήσεων. ✓ Βελτίωση και αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων (αγροδιατροφή-βιοτεχνία). ✓ Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων. ✓ Διαφοροποίηση και εμπλουτισμός του τουριστικού προϊόντος. ✓ Αναβάθμιση δεξιοτήτων εργαζόμενων και επιχειρηματιών (μεταποίηση-τουρισμός). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ενίσχυση της διαφοροποίησης της οικονομίας (μεταποίηση και αγροδιατροφή). 2. Ενίσχυση επιχειρήσεων για την βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής.
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Συγκράτηση και προσέλκυση πληθυσμού ιδιαίτερα στις ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές. ✓ Βελτίωση της ποιότητας ζωής ευάλωτων ομάδων πληθυσμού και μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού. ✓ Καταπολέμηση της ενδο-οικογενειακής και έμφυλης βίας. ✓ Αύξηση της απασχόλησης ευάλωτων ομάδων πληθυσμού. ✓ Συμπλήρωση - αναβάθμιση κοινωνικών υποδομών και υπηρεσιών. ✓ Υποστήριξη ατόμων σε κατάσταση φτώχειας. ✓ Αύξηση της απασχόλησης ευάλωτων ομάδων πληθυσμού. ✓ Ενδυνάμωση ανθρώπινου δυναμικού και καταπολέμηση του ψηφιακού αναλφαριθμητισμού. ✓ Ένταξη και ενσωμάτωση μεταναστών στην τοπική κοινότητα. 	<ol style="list-style-type: none"> 3. Ενδυνάμωση του τοπικού κοινωνικού ιστού μέσω κοινωνικών δράσεων. 4. Βελτίωση ποιότητας ζωής τοπικού πληθυσμού και των μεταναστών / προσφύγων.
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ενίσχυση των υπηρεσιών και υποδομών που συνδέονται με τον πολιτισμό. ✓ Ενίσχυση διασύνδεσης τουρισμού – πολιτισμού. ✓ Ενδυνάμωση της ελκυστικότητας της περιοχής μέσω της διαφύλαξης, προβολής και προώθησης της πολιτιστικής της κληρονομιάς. 	<ol style="list-style-type: none"> 5. Διατήρηση και βελτίωση των πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής.
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Μείωση της υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος - μετριασμός κλιματικής αλλαγής. ✓ Πρόληψη και αντιμετώπιση κινδύνων από φυσικές καταστροφές. ✓ Αύξηση της ελκυστικότητας της περιοχής μέσω της ανάδειξης των φυσικών πόρων. ✓ Εξασφάλιση-διατήρηση- επάρκεια φυσικών πόρων. ✓ Ενημέρωση - ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας σε περιβαλλοντικά ζητήματα. 	<ol style="list-style-type: none"> 6. Προστασία και ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος.
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων μέσω της ανάπτυξης συνεργασιών και δικτυώσεων. 	<ol style="list-style-type: none"> 7. Ανάπτυξη της δικτύωσης, της συνεργασίας και της καινοτομίας.

ΑΝΑΓΚΕΣ	ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ενίσχυση της χωρικής ανταγωνιστικότητας και της ταυτότητας της περιοχής. ✓ Σχέδιο Δράσης για την ολιστική και καινοτόμο αντιμετώπιση κρίσιμων ζητημάτων και προβλημάτων στο πλαίσιο της πολιτικής «Έξυπνα Χωριά». ✓ Διατοπική, Διεθνική Συνεργασία ΟΤΔ για την ανάπτυξη κοινών δράσεων σε κρίσιμους θεματικούς τομείς για την τοπική ανάπτυξη. 	

3.12. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΥΠΟ-ΠΑΡΑΜΒΑΣΕΩΝ.

Η τοπική στρατηγική προβλέπει ενέργειες και δράσεις προστασίας, διατήρησης, και ανάδειξης των φυσικών πόρων, της βιοποικιλότητας και του τοπίου, ενώ εστιάζει και σε θέματα περιβαλλοντικής διαχείρισης όπως είναι η κυκλική οικονομία η βιο-οικονομία κ.α. Πιο συγκεκριμένα οι υπο-παρεμβάσεις με περιβαλλοντική διάσταση είναι οι ακόλουθες:

- Ενίσχυση δράσεων κυκλικής οικονομίας, εξοικονόμησης ενέργειας, νερού και ενεργειακής αναβάθμισης.
- Μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος στις τουριστικές επιχειρήσεις.
- Δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού.
- Κυκλική οικονομία, εξοικονόμηση ενέργειας, νερού και φυσικών πόρων.
- Υποδομές μικρής κλίμακας όπως δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης, καθώς και ενεργειακή αναβάθμιση κοινόχρηστων χώρων και υποδομών για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού.
- Δράσεις για την διατήρηση-προστασία, αποκατάσταση και αναβάθμιση του τοπίου και της βιοποικιλότητας, με προτεραιότητα σε σημεία-τόπους υψηλής φυσικής αξίας (συμπεριλαμβανομένων περιοχών NATURA 2000).
- Παρεμβάσεις για την ανάδειξη της οικολογικής και περιβαλλοντικής αξίας της περιοχής (π.χ. θέσεις θέας, υποδομές για παρατήρηση, σύστημα ερμηνευτικής σήμανσης).
- Υποδομές περιβαλλοντικής ενημέρωσης και προβολής.
- Δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης πληθυσμού και επιχειρήσεων για σημαντικά περιβαλλοντικά ζητήματα (π.χ. μείωση χρήσης αγροχημικών, διαχείριση αποβλήτων και απορριμμάτων, μείωση σπατάλης τροφίμων και περιβαλλοντικού αποτυπώματος)
- Δράσεις στήριξης, ενεργοποίησης και ενθάρρυνσης του εθελοντισμού για την προστασία διατήρηση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος.
- Ανάπτυξη πράσινων υποδομών για την πρόληψη και αντιμετώπιση κινδύνων από φυσικές καταστροφές (π.χ. πλημμύρες, πυρκαγιές).
- Ανάληψη δράσεων από ΟΤΑ, δημόσιους και άλλους φορείς για την πρόληψη και την προστασία της περιοχής από φυσικές καταστροφές.
- Έξυπνα χωριά: συνεργασία για την ολιστική και καινοτόμα ανάπτυξη των χωριών (δράσεις στον τομέα του περιβάλλοντος, ανάπτυξη κυκλικής και πράσινης οικονομίας).

3.13. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΥΠΟ-ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

Η τοπική στρατηγική προβλέπει δράσεις με κοινωνική διάσταση.

Ειδικότερα, τέτοιες υποπαρεμβάσεις είναι οι εξής:

- Ενίσχυση επενδύσεων που αφορούν ίδρυση ή εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών όπως βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί, κέντρα δημιουργικής απασχόλησης παιδιών, κατασκηνώσεις, μονάδες παροχής υπηρεσιών σε ηλικιωμένους (π.χ. γηροκομεία), ιατρεία και διαγνωστικά κέντρα,

φροντιστήρια μέσης εκπαίδευσης, ξένων γλωσσών κ.α., που εμφανίζουν υστέρηση στην περιοχή.

- Ενίσχυση πράξεων για την κοινωνική ένταξη των ΑμεΑ.
- Ενίσχυση πράξεων για την υποστήριξη ατόμων σε κατάσταση φτώχειας.
- Ενίσχυση πράξεων για τη βελτίωση της καθημερινότητας και της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων.
- Ενίσχυση πράξεων για την κοινωνική ένταξη προσφύγων και μεταναστών.
- Ενίσχυση πράξεων για την στήριξη σε κρατούμενους και πρώην κρατούμενους.
- Κοινωνικές Υποδομές - Υπηρεσίες όπως ίδρυση ή/και αναβάθμιση βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών, κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών, μονάδων φροντίδας ηλικιωμένων, κέντρων υγείας και περιφερειακών ιατρείων.
- Υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής όπως, δημιουργία ή αναβάθμιση αθλητικών χώρων και εγκαταστάσεων και χώρων πολυδραστηριοτήτων.

3.14. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ

A/A	Υπο-παρέμβαση	Δείκτης Αποτελεσμάτων	Ειδικός Στόχος	2024	2024-2025	2024-2026	2024-2027	2024-2028	2024-2029	τιμή 2029
1	Π3-77-4.1-1.1	R.37CU	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	2,00	2,00	0,00
2	Π3-77-4.1-1.1	R.39CU	0,00	0,00	0,00	1,00	3,00	4,00	4,00	0,00
3	Π3-77-4.1-1.2	R.37CU	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00	0,00
4	Π3-77-4.1-1.2	R.39CU	0,00	0,00	0,00	1,00	2,00	2,00	2,00	0,00
5	Π3-77-4.1-1.4	R.37CU	0,00	0,00	0,00	0,00	2,00	2,00	2,00	0,00
6	Π3-77-4.1-1.4	R.39CU	0,00	0,00	1,00	2,00	3,00	3,00	3,00	0,00
7	Π3-77-4.1-1.5	R.37CU	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	2,00	0,00
8	Π3-77-4.1-1.5	R.39CU	0,00	0,00	0,00	1,00	3,00	4,00	4,00	0,00
9	Π3-77-4.1-1.6	R.37CU	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	2,00	2,00	0,00
10	Π3-77-4.1-1.6	R.39CU	0,00	0,00	1,00	2,00	4,00	4,00	4,00	0,00
11	Π3-77-4.1-1.7	R.37CU	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12	Π3-77-4.1-1.7	R.39CU	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	2,00	2,00	0,00
13	Π3-77-4.1-2.1	R.1PR	0,00	0,00	0,00	15,00	30,00	30,00	30,00	0,00
14	Π3-77-4.1-2.2	R.1PR	0,00	0,00	0,00	15,00	30,00	30,00	30,00	0,00
15	Π3-77-4.1-2.3	R.1PR	0,00	0,00	0,00	15,00	30,00	30,00	30,00	0,00
16	Π3-77-4.1-3.1	R.41PR	0,00	0,00	0,00	0,00	500,00	1000,00	1000,00	0,00
17	Π3-77-4.1-3.2	R.42	0,00	0,00	0,00	50,00	150,00	150,00	150,00	0,00
18	Π3-77-4.1-4.1	R.41PR	0,00	0,00	0,00	1000,00	2000,00	2000,00	2000,00	0,00
19	Π3-77-4.1-4.2	R.41PR	0,00	0,00	0,00	1000,00	2000,00	2000,00	2000,00	0,00
20	Π3-77-4.1-5.1	R.41PR	0,00	0,00	0,00	100,00	150,00	150,00	150,00	0,00
21	Π3-77-4.1-5.2	R.41PR	0,00	0,00	0,00	500,00	1500,00	1500,00	1500,00	0,00
22	Π3-77-4.1-6.1	R27	0,00	0,00	0,00	1,00	3,00	3,00	3,00	0,00
23	Π3-77-4.1-6.1	R.41PR	0,00	0,00	0,00	500,00	1500,00	1500,00	1500,00	0,00

A/A	Υπο-παρέμβαση	Δείκτης Αποτελεσμάτων	Ειδικός Στόχος	2024	2024-2025	2024-2026	2024-2027	2024-2028	2024-2029	τιμή 2029
24	Π3-77-4.1-6.2	R27	0,00	0,00	0,00	1,00	3,00	3,00	3,00	0,00
25	Π3-77-4.1-6.2	R.41PR	0,00	0,00	0,00	500,00	1500,00	2000,00	2000,00	0,00
26	Π3-77-4.1-7.1	R.1L	0,00	0,00	0,00	0,00	5,00	5,00	5,00	0,00
27	Π3-77-4.1-7.2	R.1L	0,00	0,00	0,00	0,00	5,00	5,00	5,00	0,00
28	Π3-77-4.1-7.3	R.40	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00	0,00
29	Π3-77-4.1-8.1	R.1L	0,00	0,00	0,00	50,00	50,00	50,00	50,00	0,00
30	Π3-77-4.1-8.2	R.1L	0,00	0,00	0,00	50,00	50,00	50,00	50,00	0,00
31	Π3-77-4.1-9.1		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

3.15. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΚΡΩΝ (ΜΟΝΑΔΙΑΙΟ ΠΟΣΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ)

A/A	Υπο-Παρέμβαση	Ειδικός Στόχος	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2024-2029
1	Π3-77-4.1-1.1	0,00	0,00	0,00	105625,00	105625,00	105625,00	0,00	422500,00
2	Π3-77-4.1-1.2	0,00	0,00	0,00	91000,00	91000,00	0,00	0,00	182000,00
3	Π3-77-4.1-1.4	0,00	0,00	58500,00	58500,00	58500,00	0,00	0,00	175500,00
4	Π3-77-4.1-1.5	0,00	0,00	0,00	162500,00	162500,00	162500,00	0,00	650000,00
5	Π3-77-4.1-1.6	0,00	0,00	0,00	40625,00	40625,00	40625,00	0,00	162500,00
6	Π3-77-4.1-1.7	0,00	0,00	0,00	0,00	36000,00	36000,00	0,00	72000,00
7	Π3-77-4.1-2.1	0,00	0,00	0,00	7500,00	7500,00	0,00	0,00	15000,00
8	Π3-77-4.1-2.2	0,00	0,00	0,00	7500,00	7500,00	0,00	0,00	15000,00
9	Π3-77-4.1-2.3	0,00	0,00	0,00	7500,00	7500,00	0,00	0,00	15000,00
10	Π3-77-4.1-3.1	0,00	0,00	0,00	0,00	100000,00	100000,00	0,00	200000,00
11	Π3-77-4.1-3.2	0,00	0,00	0,00	50000,00	50000,00	50000,00	0,00	150000,00
12	Π3-77-4.1-4.1	0,00	0,00	0,00	95000,00	95000,00	0,00	0,00	190000,00
13	Π3-77-4.1-4.2	0,00	0,00	0,00	90000,00	90000,00	90000,00	0,00	270000,00
14	Π3-77-4.1-5.1	0,00	0,00	0,00	18750,00	18750,00	0,00	0,00	37500,00
15	Π3-77-4.1-5.2	0,00	0,00	0,00	86000,00	86000,00	86000,00	0,00	258000,00
16	Π3-77-4.1-6.1	0,00	0,00	0,00	70000,00	70000,00	70000,00	0,00	210000,00
17	Π3-77-4.1-6.2	0,00	0,00	0,00	70000,00	70000,00	70000,00	0,00	210000,00
18	Π3-77-4.1-7.1	0,00	0,00	0,00	0,00	22500,00	0,00	0,00	22500,00
19	Π3-77-4.1-7.2	0,00	0,00	0,00	0,00	25000,00	0,00	0,00	25000,00
20	Π3-77-4.1-7.3	0,00	0,00	0,00	0,00	30000,00	0,00	0,00	30000,00
21	Π3-77-4.1-8.1	0,00	0,00	0,00	50000,00	50000,00	0,00	0,00	100000,00
22	Π3-77-4.1-8.2	0,00	0,00	0,00	50000,00	50000,00	50000,00	0,00	150000,00
23	Π3-77-4.1-9.1	0,00	0,00	1187500,00	1187500,00	1187500,00	1187500,00	1187500,00	1187500,00

3.16. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΚΡΩΝ

A/A	Υπο-Παρέμβαση	Δείκτης	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2024-2029
1	Π3-77-4.1-1.1	Ο.24	0,00	0,00	1,00	2,00	1,00	0,00	4,00
2	Π3-77-4.1-1.2	Ο.24	0,00	0,00	1,00	1,00	0,00	0,00	2,00
3	Π3-77-4.1-1.4	Ο.24	0,00	1,00	1,00	1,00	0,00	0,00	3,00
4	Π3-77-4.1-1.5	Ο.24	0,00	0,00	1,00	2,00	1,00	0,00	4,00
5	Π3-77-4.1-1.6	Ο.24	0,00	0,00	2,00	2,00	0,00	0,00	4,00
6	Π3-77-4.1-1.7	Ο.24	0,00	0,00	0,00	1,00	1,00	0,00	2,00
7	Π3-77-4.1-2.1	Ο.33	0,00	0,00	1,00	1,00	0,00	0,00	2,00
8	Π3-77-4.1-2.2	Ο.33	0,00	0,00	1,00	1,00	0,00	0,00	2,00
9	Π3-77-4.1-2.3	Ο.33	0,00	0,00	1,00	1,00	0,00	0,00	2,00
10	Π3-77-4.1-3.1	Ο.22	0,00	0,00	0,00	1,00	1,00	0,00	2,00
11	Π3-77-4.1-3.2	Ο.22	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00	0,00	3,00
12	Π3-77-4.1-4.1	Ο.22	0,00	0,00	1,00	1,00	0,00	0,00	2,00
13	Π3-77-4.1-4.2	Ο.22	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00	0,00	3,00
14	Π3-77-4.1-5.1	Ο.22	0,00	0,00	1,00	1,00	0,00	0,00	2,00
15	Π3-77-4.1-5.2	Ο.22	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00	0,00	3,00
16	Π3-77-4.1-6.1	Ο.22	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00	0,00	3,00
17	Π3-77-4.1-6.2	Ο.22	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00	0,00	3,00
18	Π3-77-4.1-7.1	Ο.32	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	1,00
19	Π3-77-4.1-7.2	Ο.32	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	1,00
20	Π3-77-4.1-7.3	Ο.32	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	1,00
21	Π3-77-4.1-8.1	Ο.32	0,00	0,00	1,00	1,00	0,00	0,00	2,00
22	Π3-77-4.1-8.2	Ο.32	0,00	0,00	1,00	2,00	0,00	0,00	3,00
23	Π3-77-4.1-9.1		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

4. ΤΕΧΝΙΚΑ ΔΕΛΤΙΑ ΥΠΟ-ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

Τίτλος Υπο-παρέμβασης	Ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων για την παραγωγή γεωργικών προϊόντων
Κωδικός Υπο-παρέμβασης	Π3-77-4.1-1.1
Θεματικός Στόχος	Ενίσχυση της διαφοροποίησης της οικονομίας (μεταποίηση και αγροδιατροφή)
Αναλυτική Περιγραφή Υπο-παρέμβασης	
<p>Ένα από τα πλεονεκτήματα της Π.Ε. Λασιθίου βάσει της swot ανάλυσης είναι ο διατροφικός και γαστρονομικός πλούτος και η συμβολή της αγροδιατροφής στην τοπική οικονομία με προϊόντα υψηλής διατροφικής αξίας, προϊόντα ΠΟΠ/ΠΓΕ.</p> <p>Ωστόσο, παρά τα υψηλά ποσοστά απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα, αγροτικά προϊόντα με ιδιαίτερη αξία όπως το μέλι, δεν καταλαμβάνουν παρά ελάχιστο μερίδιο της συνολικής εξαγωγικής δραστηριότητας.</p> <p>Τα παραπάνω, παρά τις εξαιρέσεις, επιβεβαιώνουν τα προβλήματα στο κλάδο της μεταποίησης - τυποποίησης προϊόντων του πρωτογενή τομέα που κυριαρχείται από εσωστρέφεια και σχηματισμό μικρής προστιθέμενης αξίας για την τοπική παραγωγή, ενώ παράλληλα αντιμετωπίζει δυσκολίες στην ανάπτυξη εμπορικών δικτύων για την προώθηση των τοπικών προϊόντων σε διεθνείς αγορές, ενώ σπανίζει και η διασύνδεση της έρευνας με την παραγωγή και πιο συγκεκριμένα, μεταξύ του τομέα της μεταποίησης και των ερευνητικών και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της Κρήτης.</p> <p>Ακόμη, οι μεταποιητικές μονάδες εμφανίζουν αδυναμίες όπως προέκυψε από τη swot ανάλυση ως προς τον ψηφιακό μετασχηματισμό και τη μείωση του περιβαλλοντικού τους αποτυπώματος (ενεργειακή αναβάθμιση, εξοικονόμηση νερού, κυκλική οικονομία).</p> <p>Επιπλέον, υστέρηση μεταποιητικών μονάδων καταγράφεται στον τομέα του μελιού, και στον κλάδο των γαλακτοκομικών και τυροκομικών προϊόντων, παρά τη σημαντική παραγωγή γάλακτος και την ύπαρξη αρκετών κτηνοτροφικών προϊόντων ΠΟΠ/ ΠΓΕ.</p> <p>Η υπο-παρέμβαση αποσκοπεί στην αύξηση της μεταποίησης και στην ενίσχυση της παραγωγικότητας του κλάδου αλλά και στην διασύνδεση της αγροδιατροφής με τον τουρισμό (π.χ. επισκέψιμες μεταποιητικές μονάδες).</p> <p>Ειδικότερα, η υπο-παρέμβαση ενισχύει την ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμό:</p> <ul style="list-style-type: none"> • μεταποιητικών επιχειρήσεων προϊόντων ΠΟΠ, ΠΓΕ, βιολογικών προϊόντων και προϊόντων ολοκληρωμένης διαχείρισης • μεταποιητικών επιχειρήσεων στους τομείς ελαιολάδου, των εκτός εποχής κηπευτικών (υπαίθρια και υπό κάλυψη), οίνου και μελιού • συσκευαστηρίων σημαντικών τοπικών προϊόντων (π.χ. μήλα, αρωματικά φυτά-βότανα, πατάτες) • μεταποιητικών μονάδων φρούτων, χυμοποίησης οπωρών, μαρμελάδων • τυροκομείων και παραπροϊόντων γάλακτος • οινοποιείων • μεταποιητικών μονάδων τυποποίησης κρέατος και κρεατοσκευασμάτων • επισκέψιμων χώρων σε υφιστάμενες μονάδες (π.χ. επισκέψιμα οινοποιεία) • οικοτεχνικών μονάδων <p>Η στήριξη χορηγείται βάσει του άρθρου 73 του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 με ένταση ενίσχυσης έως 65% βάσει του ίδιου κανονισμού. Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων ανέρχεται έως 400.000€, ενώ για άυλες πράξεις έως 40.000€.</p>	

Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο τοπικού προγράμματος	Ποσοστό (%) σε επίπεδο θεματικού στόχου*
Συνολικός Προϋπολογισμός	650.000,00	11,52	67,71
Δημόσια Δαπάνη	422.500,00	8,89	66,59
Ιδιωτική Συμμετοχή	227.500,00	25,55	69,89
Δικαιούχοι			
Υφιστάμενοι ή υπό σύσταση φορείς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) που βάσει καταστατικού ή άλλου νομιμοποιητικού εγγράφου δραστηριοποιούνται στους εν λόγω τομείς. Αποκλείονται οι δικαιούχοι των παρεμβάσεων τομεακών προγραμμάτων χρηματοδοτούμενων από το ΕΓΤΕ.			
Ειδικό όροι εφαρμογής Υπο-παρέμβασης			
<p>Ενισχύονται μικρές επιχειρήσεις:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) οικοτεχνικές μονάδες, 2) μονάδες που διασυνδέονται με τον τουρισμό, 3) προϊόντα με βιολογική πρώτη ύλη ή χαρακτηρισμένα ΠΟΠ/ΠΓΕ, 4) καινοτόμα προϊόντα και 5) προϊόντα βιο-οικονομίας και κυκλικής οικονομίας. <p>Οι επενδύσεις εκσυγχρονισμού θα πρέπει να συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ενέργειας και στη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος.</p>			
Ανάγκες οι οποίες καλύπτονται			
<p>1.1 Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων μεταποίησης/αγροδιατροφής.</p> <p>1.2 Μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος, εξοικονόμηση ενέργειας και υιοθέτηση εφαρμογών κυκλικής οικονομίας και βιοοικονομίας.</p>			
Δείκτες Εκροών	O.24: 4		
Δείκτες Αποτελεσμάτων / Στόχου	R.37CU: 2		
	R.39CU: 4		

Τίτλος Υπο-παρέμβασης	Ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων για την παραγωγή μη γεωργικών προϊόντων.		
Κωδικός Υπο-παρέμβασης	Π3-77-4.1-1.2		
Θεματικός Στόχος	Ενίσχυση της διαφοροποίησης της οικονομίας (μεταποίηση και αγροδιατροφή).		
Αναλυτική Περιγραφή Υπο-παρέμβασης			
<p>Στη περιοχή παρέμβασης, πέραν των γεωργικών προϊόντων παράγονται πολλά και αξιόλογα μη γεωργικά προϊόντα όπως αιθέρια έλαια, ζύθος, τσικουδιά, κ.α., τα οποία όμως έχουν χαμηλή προστιθέμενη αξία.</p> <p>Οι υφιστάμενες επιχειρήσεις είναι μικρές, ιδιαίτερα εσωστρεφείς και όπως προέκυψε από τη swot ανάλυση έχουν ανάγκη από εκσυγχρονισμό για την ενίσχυση της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητάς τους, για την εξοικονόμηση πόρων (ενέργειας, νερού), δεδομένων και των τρεχουσών προκλήσεων όπως είναι η ενεργειακή κρίση και η λειψυδρία, αλλά και για τη συμβολή τους στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής με τη μείωση του περιβαλλοντικού τους αποτυπώματος και την ανάπτυξη της κυκλικής οικονομίας.</p> <p>Στόχος της υπο-παρέμβασης είναι η δημιουργία συνθηκών καθετοποίησης της τοπικής παραγωγής, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα, ο ποιοτικός εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων μεταποιητικών επιχειρήσεων για τη βελτίωση της παραγωγικής διαδικασίας και την παραγωγή ποιοτικών και καινοτόμων προϊόντων.</p> <p>Ειδικότερα, η υπο-παρέμβαση ενισχύει την ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμό:</p> <ul style="list-style-type: none">• μονάδων παραγωγής αποσταγμάτων από οπωροκηπευτικά ή αμπελοοϊνικής προέλευσης (τσικουδιά)• μεταποιητικών επιχειρήσεων επεξεργασίας προϊόντων κυψέλης (γύρη, πρόπολη, βασιλικός πολτός)• μονάδων παραγωγής αιθέριων ελαίων• μονάδων παραγωγής ζύθου• μονάδων παραγωγής προϊόντων κοσμετολογίας και φαρμακευτικής (π.χ. προϊόντα από λάδι, αρωματικά φυτά, αλόη)• μονάδων παραγωγής προϊόντων διατροφής από γεωργικά προϊόντα και τοπικές πρώτες ύλες• μονάδων επεξεργασίας υπολειμμάτων ελαιουργείων για δημιουργία κομπόστ <p>Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων ανέρχεται έως 300.000€, ενώ για τις άυλες πράξεις έως 40.000€.</p> <p>Η στήριξη χορηγείται βάσει του άρθρου 73 του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 και η ένταση ενίσχυσης χορηγείται βάσει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis) ή του Καν.(ΕΕ) 2022/2742 και ανέρχεται ως το 65%.</p>			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο τοπικού προγράμματος	Ποσοστό (%) σε επίπεδο θεματικού στόχου*
Συνολικός Προϋπολογισμός	280.000,00	4,96	29,17
Δημόσια Δαπάνη	182.000,00	3,83	28,68
Ιδιωτική Συμμετοχή	98.000,00	11,01	30,11

Δικαιούχοι	
Υφιστάμενοι ή υπό σύσταση φορείς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) που βάσει καταστατικού ή άλλου νομιμοποιητικού εγγράφου δραστηριοποιούνται στους εν λόγω τομείς. Αποκλείονται οι δικαιούχοι των παρεμβάσεων τομεακών προγραμμάτων χρηματοδοτούμενων από το ΕΓΤΕ.	
Ειδικοί όροι εφαρμογής Υπο-παρέμβασης	
<p>Ενισχύονται μικρές επιχειρήσεις: 1) οικοτεχνικές μονάδες, 2) μονάδες που διασυνδέονται με τον τουρισμό, 3) προϊόντα με βιολογική πρώτη ύλη ή χαρακτηρισμένα ΠΟΠ/ΠΓΕ, 4) καινοτόμα προϊόντα και 5) προϊόντα βιο-οικονομίας και κυκλικής οικονομίας.</p> <p>Οι επενδύσεις εκσυγχρονισμού θα πρέπει να συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ενέργειας και στη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος.</p>	
Ανάγκες οι οποίες καλύπτονται	
<p>1.1 Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων μεταποίησης/αγροδιατροφής.</p> <p>1.2 Μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος, εξοικονόμηση ενέργειας και υιοθέτηση εφαρμογών κυκλικής οικονομίας και βιο-οικονομία.</p> <p>2.2 Αναβάθμιση και εμπλουτισμός του τουριστικού προϊόντος .</p>	
Δείκτες Εκρώων	O.24: 2
Δείκτες Αποτελεσμάτων / Στόχου	R.37CU: 1
	R.39CU: 2

Τίτλος Υπο-παρέμβασης	Ενίσχυση επιχειρήσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας και παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση.		
Κωδικός Υπο-παρέμβασης	Π3-77-4.1-1.4		
Θεματικός Στόχος	Ενίσχυση επιχειρήσεων για την βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής.		
Αναλυτική Περιγραφή Υπο-παρέμβασης			
<p>Στόχος της υπο-παρέμβασης είναι η ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών και των νέων, της γυναικείας και της νεανικής επιχειρηματικότητας καθώς και η προσέλκυση νέων επαγγελματιών και αυτοαπασχολούμενων στην κατεύθυνση της αντιμετώπισης μιας από τις βασικές αδυναμίες της περιοχής που αφορά στην πληθυσμιακή αποδυνάμωση και εγκατάλειψη των αγροτικών κοινοτήτων από τους νέους λόγω κυρίως των περιορισμένων ευκαιριών απασχόλησης εκτός αγροτικού τομέα.</p> <p>Η περιοχή παρέμβασης όπως προέκυψε από τη swot ανάλυση και τη διαβούλευση πέραν των σπουδαίων υλικών πολιτιστικών πόρων που διαθέτει, διακρίνεται και για την άυλη πολιτιστική όπως κληρονομιά στην οποία συμπεριλαμβάνονται μεταξύ άλλων και οι παραδοσιακές τέχνες (π.χ. υφαντική).</p> <p>Μέσα από την υπο-παρέμβαση επιδιώκεται η ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός μικρών βιοτεχνικών - χειροτεχνικών μονάδων σε τομείς όπως: ειδών λαϊκής τέχνης, δημιουργικής βιομηχανίας, ειδών διατροφής μετά την πρώτη μεταποίηση, κ.α.</p> <p>Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων ανέρχεται έως 300.000€ και για άυλες πράξεις έως 40.000€.</p> <p>Η στήριξη χορηγείται βάσει του άρθρου 73 του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 και η ένταση ενίσχυσης χορηγείται βάσει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis) ή του Καν.(ΕΕ) 651/2014 (άρθρο 14) και ανέρχεται ως το 65%.</p>			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο τοπικού προγράμματος	Ποσοστό (%) σε επίπεδο θεματικού στόχου*
Συνολικός Προϋπολογισμός	270.000,00	4,79	17,59
Δημόσια Δαπάνη	177.500,00	3,69	17,50
Ιδιωτική Συμμετοχή	94.500,00	10,61	17,76
Δικαιούχοι			
Υφιστάμενοι ή υπό σύσταση φορείς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) που βάσει καταστατικού ή άλλου νομιμοποιητικού εγγράφου δραστηριοποιούνται στους εν λόγω τομείς.			
Ειδικοί όροι εφαρμογής Υπο-παρέμβασης			
<p>Προτεραιότητα θα δοθεί σε επιχειρήσεις που εμφανίζουν διασύνδεση με τον τουρισμό ή με άλλους κλάδους της τοπικής παραγωγής.</p> <p>Ως προς τους δικαιούχους, προτεραιότητα θα δοθεί σε ανέργους, γυναίκες (ιδίως σε γυναικείους συνεταιρισμούς), Κοιν.Σ.Επ και επιχειρήσεις σε ορεινές περιοχές.</p>			

Ανάγκες οι οποίες καλύπτονται	
2.1 Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων. 2.3 Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης.	
Δείκτες Εκροών	O.24: 3
Δείκτες Αποτελεσμάτων / Στόχου	R.37CU: 2
	R.39CU: 3

Τίτλος Υπο-παρέμβασης	Ενίσχυση επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου.		
Κωδικός Υπο-παρέμβασης	Π3-77-4.1-1.5		
Θεματικός Στόχος	Ενίσχυση επιχειρήσεων για την βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής.		
Αναλυτική Περιγραφή Υπο-παρέμβασης			
<p>Η Π.Ε. Λασιθίου αποτελεί έναν εδραιωμένο τουριστικό προορισμό της Κρήτης που ναι μεν στηρίζεται στο μοντέλο του ήλιου και της θάλασσας ωστόσο, υπάρχει το πρόσφορο έδαφος, οι τοπικοί πόροι (φυσικό περιβάλλον, πολιτιστικό κεφάλαιο, αγροδιατροφικός πλούτος) και μια σειρά από σχετικές προσπάθειες και δράσεις (π.χ. πεζοπορικά μονοπάτια, διδακτικές - κτηνοτροφικές φάρμες, αερόστατο και ορειβατικό σκι, windsurfing, διαδρομές στο Γεωπάρκο Σητείας, κ.α.) που μπορούν να εμπλουτιστούν και να υποστηρίξουν την ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων και εμπειριών στην ύπαιθρο προάγοντας τον πολυλειτουργικό της ρόλο και την πολυαπασχόληση των αγροτικών νοικοκυριών, καθώς και την επέκταση της τουριστικής περιόδου.</p> <p>Επίσης, από την swot ανάλυση αναδείχθηκε η χωρική συγκέντρωση της τουριστικής κίνησης στο βόρειο παράκτιο μέτωπο (Σίσι, Μίλατος, Ελούντα, Άγιος Νικόλαος, Σητεία) και σε μικρές εστίες στο νότο (Μακρύ Γιαλός, Φέρμα, Ιεράπετρα), και η ανάγκη διάχυσης των τουριστικών ροών προς την ενδοχώρα με αντίστοιχα οφέλη για την τοπική οικονομία, την ανάσχεση της πληθυσμιακής αποδυνάμωσης και κυρίως την συγκράτηση των νέων.</p> <p>Στην βάση των παραπάνω στοιχειοθετείται η ανάγκη για αναβάθμιση και διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος κυρίως με την ενίσχυση του θεματικού τουρισμού, την ανάδειξη των μοναδικών φυσικών και πολιτιστικών πόρων και την διασύνδεση της αγροδιατροφής- γαστρονομίας με τον τουρισμό, με απώτερο στόχο την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και της απασχόλησης.</p> <p>Μέσω της υπο-παρέμβασης θα ενισχυθεί η ίδρυση, η επέκταση, ο εκσυγχρονισμός, η μετεγκατάσταση επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου, και ειδικότερα των δραστηριοτήτων εναλλακτικού τουρισμού και τουρισμού εμπειριών σε σύνδεση με την αγροδιατροφή (π.χ. επισκέψιμα αγροκτήματα, χώροι γευσιγνωσίας) με σκοπό την αύξηση του τοπικού εισοδήματος, την δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης και την συγκράτηση νέων στην ύπαιθρο.</p> <p>Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων ανέρχεται έως 300.000€, ενώ για άυλες πράξεις έως 40.000 €.</p> <p>Η στήριξη χορηγείται βάσει του άρθρου 73 του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 και η ένταση ενίσχυσης χορηγείται βάσει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis) ή του Καν.(ΕΕ) 651/2014 (άρθρο 14) και ανέρχεται ως το 65%.</p>			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο τοπικού προγράμματος	Ποσοστό (%) σε επίπεδο θεματικού στόχου*
Συνολικός Προϋπολογισμός	1.000.000,00	17,73	65,15
Δημόσια Δαπάνη	650.000,00	13,68	64,81
Ιδιωτική Συμμετοχή	350.000,00	39,30	65,79
Δικαιούχοι			
<p>Υφιστάμενοι ή υπό σύσταση φορείς φυσικά ή νομικά πρόσωπα που βάσει καταστατικού ή άλλου νόμιμου εγγράφου δραστηριοποιούνται στον τουριστικό κλάδο.</p> <p>Προτεραιότητα θα δοθεί σε ομάδες πληθυσμού όπως: άνεργοι, γυναίκες, Κοιν.Σ.Επ, επιχειρήσεις σε ορεινές περιοχές, νέους αγρότες για δράσεις που αφορούν επισκέψιμα αγροκτήματα.</p>			

Ειδικοί όροι εφαρμογής Υπο-παρέμβασης	
<p>Προτεραιότητα θα δοθεί σε:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Τουριστικές δραστηριότητες και υπηρεσίες που διαφοροποιούν και εμπλουτίζουν το τουριστικό προϊόν της περιοχής. 2) Δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού και τουρισμού εμπειριών που συμβάλλουν στη επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου (επισκέψιμα αγροκτήματα, οινοτουρισμός, κ.α.). 3) Ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών για την ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος (ευφυής τουρισμός). 	
Ανάγκες οι οποίες καλύπτονται	
<p>2.1 Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.</p> <p>2.2 Αναβάθμιση και εμπλουτισμός του τουριστικού προϊόντος.</p> <p>2.3 Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης.</p>	
Δείκτες Εκροών	O.24: 4
Δείκτες Αποτελεσμάτων / Στόχου	R.37CU: 2
	R.39CU: 4

Τίτλος Υπο-παρέμβασης	Ενίσχυση επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών.		
Κωδικός Υπο-παρέμβασης	Π3-77-4.1-1.6		
Θεματικός Στόχος	Ενίσχυση επιχειρήσεων για την βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής.		
Αναλυτική Περιγραφή Υπο-παρέμβασης			
<p>Από τη SWOT ανάλυση και τη διαβούλευση διαπιστώθηκαν ανάγκες για τη δημιουργία, αναβάθμιση και συμπλήρωση δομών και υπηρεσιών που θα βελτιώσουν την καθημερινότητα και τις συνθήκες ζωής των κατοίκων και δη ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, συγκλίνοντας προς ένα αστικό επίπεδο διαβίωσης και δημιουργώντας συνθήκες συγκράτησης του πληθυσμού στις ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές.</p> <p>Οι ανάγκες που εντοπίστηκαν αφορούν σε:</p> <ul style="list-style-type: none">• υπηρεσίες υγείας.• υπηρεσίες για ηλικιωμένους και ΑμεΑ.• υπηρεσίες για παιδιά (βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί, παιδότοποι, ΚΔΑΠ, ΚΔΑΠ / ΑμεΑ, κ.α.).• υπηρεσίες που εμφανίζουν υστέρηση ή/και έλλειψη σε απομακρυσμένες περιοχές για την καλύτερη εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού (π.χ. εκπαίδευση - ξένες γλώσσες ή άλλη ειδική εκπαίδευση, υπηρεσίες αθλητισμού, κ.α.). <p>Ως εκ τούτου, η υπο-παρέμβαση εστιάζει στην ενίσχυση επενδύσεων που αφορούν ίδρυση ή εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών όπως βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί, κέντρα δημιουργικής απασχόλησης παιδιών, κατασκηνώσεις, μονάδες παροχής υπηρεσιών σε ηλικιωμένους (π.χ. γηροκομεία), ιατρεία και διαγνωστικά κέντρα, φροντιστήρια μέσης εκπαίδευσης, ξένων γλωσσών κ.α., που εμφανίζουν υστέρηση στην περιοχή.</p> <p>Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων ανέρχεται έως 300.000€ και για άυλες πράξεις έως 40.000€.</p> <p>Η στήριξη χορηγείται βάσει του άρθρου 73 του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 και η ένταση ενίσχυσης χορηγείται βάσει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis) ή του Καν.(ΕΕ) 651/2014 (άρθρο 14) και ανέρχεται ως το 65%.</p>			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο τοπικού προγράμματος	Ποσοστό (%) σε επίπεδο θεματικού στόχου*
Συνολικός Προϋπολογισμός	250.000,00	4,43	16,29
Δημόσια Δαπάνη	162.500,00	3,42	16,20
Ιδιωτική Συμμετοχή	87.500,00	9,83	16,45
Δικαιούχοι			
Υφιστάμενοι ή υπό σύσταση φορείς φυσικά ή νομικά πρόσωπα που βάσει καταστατικού ή άλλου νόμιμου εγγράφου δραστηριοποιούνται στους εν λόγω κλάδους.			
Ειδικό όρο εφαρμογής Υπο-παρέμβασης			
Κατά προτεραιότητα θα ενισχυθούν δικαιούχοι άνεργοι, γυναίκες και επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών που εξυπηρετούν ευάλωτες ομάδες πληθυσμού και είναι εγκατεστημένες ή θα εγκατασταθούν σε ορεινούς και ημιορεινούς οικισμούς.			

Ανάγκες οι οποίες καλύπτονται	
2.3 Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης. 3.1 Βελτίωση της ποιότητας ζωής ευάλωτων ομάδων πληθυσμού και μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού.	
Δείκτες Εκροών	O.24: 4
Δείκτες Αποτελεσμάτων / Στόχου	R.37CU: 2
	R.39CU: 4

Τίτλος Υπο-παρέμβασης	Εξοικονόμηση ενέργειας και νερού, ενίσχυση βιο-οικονομίας και κυκλικής οικονομίας.		
Κωδικός Υπο-παρέμβασης	Π3-77-4.1-1.7		
Θεματικός Στόχος	Προστασία και ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος.		
Αναλυτική Περιγραφή Υπο-παρέμβασης			
<p>Η ανάλυση SWOT ανέδειξε την αδυναμία των επιχειρήσεων της περιοχής λόγω κυρίως του μικρού τους μεγέθους να υλοποιήσουν επενδύσεις που θα τις βοηθήσουν να μειώσουν τα κόστη λειτουργίας και παραγωγής αλλά και να μπορέσουν να αξιοποιήσουν ευκαιρίες όπως η κυκλική οικονομία και παράλληλα να συνεισφέρουν στην επίτευξη εθνικών και κοινοτικών στόχων όπως είναι η μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και ο μετριασμός της κλιματικής αλλαγής η οποία πλέον είναι υπαρκτή και επηρεάζει ποικιλοτρόπως τις οικονομικές δραστηριότητες.</p> <p>Παράλληλα η ιεράρχηση των αναγκών του Τοπικού Προγράμματος κατατάσσει ψηλά στη λίστα το ζήτημα της μείωσης του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, την εξοικονόμηση ενέργειας και νερού και την υιοθέτηση εφαρμογών κυκλικής οικονομίας και βιο-οικονομίας.</p> <p>Η υπο-παρέμβαση ενισχύει επενδυτικά σχέδια με σκοπό την:</p> <ul style="list-style-type: none">• Ενίσχυση δράσεων κυκλικής οικονομίας, εξοικονόμησης ενέργειας και νερού και ενεργειακής αναβάθμισης.• Μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος στις τουριστικές επιχειρήσεις. <p>Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων ανέρχεται έως 300.000€ και για άυλες πράξεις έως 40.000€.</p> <p>Η στήριξη χορηγείται βάσει του άρθρου 73 (παρ. 4α) του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 και η ένταση ενίσχυσης χορηγείται βάσει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis) και ανέρχεται ως το 80%, ενώ η μέγιστη επιχορηγούμενη δημόσια δαπάνη δεν μπορεί να ξεπεράσει τις 200.000€.</p>			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο τοπικού προγράμματος	Ποσοστό (%) σε επίπεδο θεματικού στόχου*
Συνολικός Προϋπολογισμός	90.000,00	1,60	17,65
Δημόσια Δαπάνη	72.000,00	1,52	14,63
Ιδιωτική Συμμετοχή	18.000,00	2,02	100,00
Δικαιούχοι			
<p>Μικρές επιχειρήσεις (υφιστάμενες) που δραστηριοποιούνται σε:</p> <ul style="list-style-type: none">• δράσεις κυκλικής οικονομίας και βιο-οικονομίας σε μεταποιητικές μονάδες (π.χ. ελαιουργεία, τυροκομεία).• εξοικονόμηση ενέργειας και νερού σε επιχειρήσεις τουρισμού, εστίασης και αναψυχής.			
Ειδικόί όροι εφαρμογής Υπο-παρέμβασης			
<p>Προτεραιότητα θα δοθεί σε επιχειρήσεις που αποδεδειγμένα συμβάλλουν στην μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και των επιπτώσεων από την κλιματική αλλαγή.</p>			

Ανάγκες οι οποίες καλύπτονται	
1.2 Μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος, εξοικονόμηση ενέργειας και υιοθέτηση εφαρμογών κυκλικής οικονομίας και βιοοικονομίας.	
Δείκτες Εκροών	O.24: 2
Δείκτες Αποτελεσμάτων / Στόχου	R.37CU: 0
	R.39CU: 2

Τίτλος Υπο-παρέμβασης	Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον 1-γενή τομέα.		
Κωδικός Υπο-παρέμβασης	Π3-77-4.1-2.1		
Θεματικός Στόχος	Ενίσχυση της διαφοροποίησης της οικονομίας (μεταποίηση και αγροδιατροφή).		
Αναλυτική Περιγραφή Υπο-παρέμβασης			
<p>Από την ανάλυση SWOT ως κύριες ανάγκες αναδείχθηκαν: η ενδυνάμωση και επέκταση της διασύνδεσης του αγροδιατροφικού τομέα με τον τουρισμό, τον πολιτισμό και το φυσικό περιβάλλον, οι συνεργασίες μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικών φορέων για ανάπτυξη καινοτομιών, η εκπαίδευση ανθρώπινου δυναμικού σε θέματα προστασίας περιβάλλοντος, κυκλικής οικονομίας, εξοικονόμησης ενέργειας, κλιματικής αλλαγής και επίσης η αναβάθμιση και ενίσχυση γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, με σκοπό να ανταπεξέλθει στις ανάγκες που δημιουργεί η σύγχρονη πραγματικότητα.</p> <p>Η υπο-παρέμβαση ενισχύει προγράμματα εκπαίδευσης-κατάρτισης με σκοπό την αναβάθμιση και ενίσχυση γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων στον 1-γενή τομέα και την μείωση του ψηφιακού αναλφαριθμητισμού.</p> <p>Στο πλαίσιο της υπο-παρέμβασης θα πραγματοποιηθούν δύο δια ζώσης προγράμματα κατάρτισης επιμόρφωσης με συμμετέχοντες έως 20 άτομα/πρόγραμμα και διάρκειας έως 75 ώρες/πρόγραμμα.</p> <p>Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων ανέρχεται έως τις 20.000€.</p> <p>Η ένταση ενίσχυσης ορίζεται στο 100% βάσει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013.</p>			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο τοπικού προγράμματος	Ποσοστό (%) σε επίπεδο θεματικού στόχου*
Συνολικός Προϋπολογισμός	15.000,00	0,27	1,56
Δημόσια Δαπάνη	15.000,00	0,32	2,36
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00	0,00
Δικαιούχοι			
Φορείς του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα που βάσει καταστατικού ή άλλου νόμιμου εγγράφου δραστηριοποιούνται στον τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης ή έχουν εν δυνάμει αυτή την δυνατότητα.			
Ειδικό όρο εφαρμογής Υπο-παρέμβασης			
Προτεραιότητα θα δοθεί σε προγράμματα που αφορούν στην μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, στην μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και στην μετάβαση στην ψηφιακή εποχή.			
Ανάγκες οι οποίες καλύπτονται			
<p>Η αναβάθμιση και ενίσχυση γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στον 1-γενή τομέα.</p> <p>Η υπο-παρέμβαση καλύπτει την ομαδοποιημένη ανάγκη «Βελτίωση και αναβάθμιση των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού» και ειδικότερα:</p> <ul style="list-style-type: none">Αναβάθμιση γνώσεων και δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού στον τομέα της αγροδιατροφής και της οικοτεχνίας (π.χ. τομείς ελαιόλαδου, οίνου, τυροκομικών και κτηνοτροφικών προϊόντων, μελισσοκομίας, κ.α.).			

- Επιμόρφωση σε θέματα περιβαλλοντικής προστασίας, μείωσης αποβλήτων (zero waste), σπατάλης τροφίμων, κυκλικής οικονομίας, εξοικονόμησης πόρων (ενέργεια, νερό), προβολής και προώθησης τοπικών προϊόντων κ.α.
- Επιμόρφωση και αναβάθμιση γνώσεων για την αντιμετώπιση του ψηφιακού αναλφαριθμητισμού.

Δείκτες Εκροών	O.33: 2
Δείκτες Αποτελεσμάτων / Στόχου	R.1PR: 30

Τίτλος Υπο-παρέμβασης	Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον 2-γενή τομέα.		
Κωδικός Υπο-παρέμβασης	Π3-77-4.1-2.2		
Θεματικός Στόχος	Ενίσχυση της διαφοροποίησης της οικονομίας (μεταποίηση και αγροδιατροφή).		
Αναλυτική Περιγραφή Υπο-παρέμβασης			
<p>Όσον αφορά την στήριξη-ενδυνάμωση του κλάδου της μεταποίησης, διαπιστώθηκε η ανάγκη κατάρτισης - επιμόρφωσης εργαζομένων και αυτοαπασχολούμενων σε μικρές μεταποιητικές επιχειρήσεις γύρω από το Branding, labeling, Marketing, τις Ψηφιακές δεξιότητες, την κυκλική οικονομία και βιο-οικονομία, την μεταποίηση και την χειροτεχνία, προκειμένου να είναι σε θέση να διαχειριστούν τις ευκαιρίες, τις προκλήσεις αλλά και την δυναμική που προσφέρει η νέα εποχή, συμβάλλοντας παράλληλα και στην συγκράτηση και προσέλκυση πληθυσμού ιδιαίτερα στις ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές.</p> <p>Η υπο-παρέμβαση ενισχύει προγράμματα εκπαίδευσης-κατάρτισης με σκοπό την αναβάθμιση και ενίσχυση γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων στον 2-γενή τομέα.</p> <p>Στο πλαίσιο της υπο-παρέμβασης θα πραγματοποιηθούν δύο δια ζώσης προγράμματα κατάρτισης επιμόρφωσης με συμμετέχοντες έως 20 άτομα/πρόγραμμα και διάρκειας έως 75 ώρες/πρόγραμμα.</p> <p>Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων ανέρχεται έως τις 20.000€.</p> <p>Η ένταση ενίσχυσης ορίζεται στο 100% βάσει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013.</p>			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο τοπικού προγράμματος	Ποσοστό (%) σε επίπεδο θεματικού στόχου*
Συνολικός Προϋπολογισμός	15.000,00	0,27	1,56
Δημόσια Δαπάνη	15.000,00	0,32	2,36
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00	0,00
Δικαιούχοι			
Φορείς του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα που βάσει καταστατικού ή άλλου νόμιμου εγγράφου δραστηριοποιούνται στον τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης ή έχουν εν δυνάμει αυτή την δυνατότητα.			
Ειδικοί όροι εφαρμογής Υπο-παρέμβασης			
Προτεραιότητα θα δοθεί στον κλάδο της αγροδιατροφής, της οικοτεχνίας και της χειροτεχνίας, ενώ ως προς τους συμμετέχοντες προτεραιότητα θα δοθεί σε νέους και γυναίκες.			
Ανάγκες οι οποίες καλύπτονται			
<p>Η υπο-παρέμβαση καλύπτει την ανάγκη 1.4 «Βελτίωση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων (αγροδιατροφή, μεταποίηση)» και ειδικότερα:</p> <ul style="list-style-type: none">Ενίσχυση γνώσεων σε θέματα περιβαλλοντικής προστασίας, κυκλικής οικονομίας, εξοικονόμησης πόρων (ενέργεια, νερό) κ.α.Αναβάθμιση γνώσεων και δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού σε τομείς όπως π.χ. οίνος - οινοποιεία, ελαιόλαδο - ελαιουργεία, τυροκομικά προϊόντα – τυροκομεία, οικοτεχνία, μελισσοκομίαΕνίσχυση γνώσεων και δεξιοτήτων επιχειρηματιών σε θέματα προβολής-προώθησης, μάρκετινγκ, πωλήσεων, εξαγωγών, κ.α.			

Δείκτες Εκροών	O.33: 2
Δείκτες Αποτελεσμάτων / Στόχου	R.1PR: 30

Τίτλος Υπο-παρέμβασης	Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον 3-γενή τομέα.		
Κωδικός Υπο-παρέμβασης	Π3-77-4.1-2.3		
Θεματικός Στόχος	Ενίσχυση επιχειρήσεων για την βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής.		
Αναλυτική Περιγραφή Υπο-παρέμβασης			
<p>Σύμφωνα με την ανάλυση των αναγκών, η διατήρηση της βιοποικιλότητας, η εν γένει προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και η στοχευμένη ανάδειξη φυσικών πόρων στην κατεύθυνση του θεματικού τουρισμού – τουρισμού εμπειριών στην ύπαιθρο, αναδείχθηκε ως ένα από τα κρίσιμα ζητήματα προς ενσωμάτωση στην τοπική στρατηγική δεδομένου του φυσικού πλούτου (περιοχές φυσικού κάλλους, περιοχές NATURA 2000, διεθνή τοπόσημα, ευαίσθητα οικοσυστήματα κ.α).</p> <p>Επιπλέον αναδείχθηκε η ανάγκη περαιτέρω σύνδεσης του πολιτισμού με τον τουρισμό προκειμένου να επιτευχθεί διάχυση της τουριστικής κίνησης και προς την ενδοχώρα όπου βρίσκονται διάσπαρτοι, σημαντικοί πολιτιστικοί πόροι, η πλειονότητα των οποίων παραμένουν άγνωστοι.</p> <p>Στο πλαίσιο αυτό, η υπο-παρέμβαση αφορά στην υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης - επιμόρφωσης με στόχο την ενίσχυση των γνώσεων και δεξιοτήτων εργαζομένων και επιχειρηματιών του τουρισμού σε θεματικά αντικείμενα όπως:</p> <ul style="list-style-type: none">• Δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού.• Κυκλική οικονομία, εξοικονόμηση ενέργειας και νερού και φυσικών πόρων.• Αξιοποίηση και ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών.• Ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών για την ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος (ευφυής τουρισμός).• Βελτίωση του επιπέδου εξυπηρέτησης των τουριστικών επιχειρήσεων.• Μείωση του ψηφιακού αναλφαριθμητισμού επιχειρηματιών και εργαζομένων. <p>Στο πλαίσιο της υπο-παρέμβασης θα πραγματοποιηθούν δύο (2) προγράμματα κατάρτισης με συμμετέχοντες έως 20 άτομα και διάρκεια έως 75 ωρών/πρόγραμμα.</p> <p>Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων ανέρχεται έως τις 20.000€.</p> <p>Η ένταση ενίσχυσης ορίζεται στο 100% βάσει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013.</p>			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο τοπικού προγράμματος	Ποσοστό (%) σε επίπεδο θεματικού στόχου*
Συνολικός Προϋπολογισμός	15.000,00	0,27	0,98
Δημόσια Δαπάνη	15.000,00	0,32	1,50
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00	0,00
Δικαιούχοι			
Φορείς του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα που βάσει καταστατικού ή άλλου νόμιμου εγγράφου δραστηριοποιούνται στον τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης ή έχουν εν δυνάμει αυτή την δυνατότητα.			
Ειδικοί όροι εφαρμογής Υπο-παρέμβασης			
Προτεραιότητα θα δοθεί σε θέματα κατάρτισης στον εναλλακτικό τουρισμό, διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος, ψηφιακού μετασχηματισμού, εξοικονόμηση φυσικών πόρων και περιβαλλοντικού αποτυπώματος τουριστικών επιχειρήσεων.			

Ανάγκες οι οποίες καλύπτονται	
2.5 Αναβάθμιση δεξιοτήτων εργαζόμενων και επιχειρηματιών (τουρισμός, βιοτεχνία).	
Δείκτες Εκροών	O.33: 2
Δείκτες Αποτελεσμάτων / Στόχου	R.1PR: 30

Τίτλος Υπο-παρέμβασης	Ενίσχυση βασικών υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι άθλησης, πολιτιστικά κέντρα κ.λπ.).		
Κωδικός Υπο-παρέμβασης	Π3-77-4.1-3.1		
Θεματικός Στόχος	Ενδυνάμωση του τοπικού κοινωνικού ιστού μέσω κοινωνικών δράσεων.		
Αναλυτική Περιγραφή Υπο-παρέμβασης			
<p>Μεταξύ των αδυναμιών και των κενών που καλείται να αντιμετωπίσει η περιοχή παρέμβασης, όπως προέκυψε από τη διαβούλευση και τη swot ανάλυση, είναι η περιορισμένη πρόσβαση των κατοίκων απομακρυσμένων οικισμών και ευάλωτων ατόμων σε κοινωνικές υπηρεσίες (υγεία, πρόνοια, προσχολική εκπαίδευση), αθλητικές, πολιτιστικές κ.α.</p> <p>Παράλληλα, η έντονη γήρανση που σε συνάρτηση με την απειλή της κρίσης του θεσμού της οικογένειας και των οικογενειακών δεσμών, αλλά και η οικονομική κρίση, συνεπάγονται αυξημένες ανάγκες σε δημόσιες υποδομές για την υποστήριξη των ατόμων τρίτης ηλικίας και το δικαίωμα σε μια αξιοπρεπή και αυτόνομη διαβίωση.</p> <p>Στον τομέα της παιδικής μέριμνας και της προσχολικής εκπαίδευσης οι ανάγκες αυξάνονται αφενός λόγω της νέας νομοθεσίας που καθιστά υποχρεωτική την προσχολική εκπαίδευση και αφετέρου, εξαιτίας της υψηλής γυναικείας ανεργίας και της ανάγκης εναρμόνισης της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, αλλά και της οικονομικής κρίσης που καθιστά δύσκολη την πρόσβαση σε αντίστοιχες ιδιωτικές υπηρεσίες, όπου υπάρχουν.</p> <p>Οι αγροτικές κοινότητες στερούνται επίσης υποδομών δημιουργικής απασχόλησης παιδιών και παιδιών ΑμεΑ, ευκαιριών άθλησης και χώρων πολιτιστικής έκφρασης και αναψυχής, ενώ στον τομέα της πρωτοβάθμιας υγείας επίμαχο ζήτημα αποτελεί η ανεπάρκεια σε ιατροτεχνολογικό εξοπλισμό αλλά και οι υπηρεσίες ψυχικής υγείας.</p> <p>Η υπο-παρέμβαση στοχεύει στην εξασφάλιση ποιοτικών συνθηκών διαβίωσης για την συγκράτηση των νέων οικογενειών στις ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές, στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης, την αναβάθμιση της καθημερινότητας, της άμβλυνσης της απόκλισης από το αστικό επίπεδο ζωής καθώς επίσης και στη συμπλήρωση - αναβάθμιση χώρων άθλησης, έκφρασης και αναψυχής.</p> <p>Ενδεικτικές πράξεις που ενισχύονται στο πλαίσιο της υπο-παρέμβασης είναι:</p> <p>Α) Κοινωνικές Υποδομές - Υπηρεσίες όπως ίδρυση ή/και αναβάθμιση βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών, κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών, μονάδων φροντίδας ηλικιωμένων, κέντρων υγείας και περιφερειακών ιατρείων.</p> <p>Β) Υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής όπως, δημιουργία ή αναβάθμιση αθλητικών χώρων και εγκαταστάσεων και χώρων πολυδραστηριοτήτων.</p> <p>Γ) Συμπλήρωση - αναβάθμιση πολιτιστικών χώρων και χώρων εξυπηρέτησης κοινού.</p>			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο τοπικού προγράμματος	Ποσοστό (%) σε επίπεδο θεματικού στόχου*
Συνολικός Προϋπολογισμός	200.000,00	3,55	57,14
Δημόσια Δαπάνη	200.000,00	4,21	57,14
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00	0,00

Δικαιούχοι	
Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) Α' και Β' βαθμού και οι φορείς τους, Τοπικοί φορείς Δημόσιου Τομέα ή τοπικοί σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.	
Ειδικοί όροι εφαρμογής Υπο-παρέμβασης	
<p>Προτεραιότητα θα δοθεί:</p> <ul style="list-style-type: none"> • στις υπηρεσίες που εξυπηρετούν ευάλωτες ομάδες πληθυσμού. • στις υπηρεσίες που βοηθούν στην εναρμόνιση της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής και τη διευκόλυνση της ένταξης των γυναικών στην αγορά εργασίας. • στην αναβάθμιση - αξιοποίηση υφιστάμενων δημόσιων / δημοτικών κτιρίων για εγκατάσταση κοινωνικών και άλλων υπηρεσιών προς χάρη του τοπικού πληθυσμού. 	
Ανάγκες οι οποίες καλύπτονται	
<p>3.4 Συμπλήρωση - αναβάθμιση κοινωνικών υποδομών και υπηρεσιών.</p> <p>4.2 Βελτίωση-ενίσχυση παρεχόμενων υπηρεσιών στους κατοίκους.</p>	
Δείκτες Εκροών	O.22: 2
Δείκτες Αποτελεσμάτων / Στόχου	R.41PR: 1000

Τίτλος Υπο-παρέμβασης	Ενίσχυση βασικών υπηρεσιών που στοχεύουν στην κοινωνική ένταξη, την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και την ενσωμάτωση προσφύγων / μεταναστών.		
Κωδικός Υπο-παρέμβασης	Π3-77-4.1-3.2		
Θεματικός Στόχος	Ενδυνάμωση του τοπικού κοινωνικού ιστού μέσω κοινωνικών δράσεων		
Αναλυτική Περιγραφή Υπο-παρέμβασης			
<p>Από την Swot ανάλυση αλλά και τη διαδικασία της διαβούλευσης καταγράφεται στην Π.Ε. Λασιθίου η ύπαρξη πλήθους ευάλωτων ομάδων πληθυσμού (ΑμεΑ, ηλικιωμένοι, άτομα με ψυχική νόσο, μονογονεϊκές οικογένειες, μετανάστες, γυναίκες θύματα έμφυλης βίας, άτομα σε κατάσταση φτώχειας, φυλακισμένοι) των οποίων οι ανάγκες απαιτούν ειδική αντιμετώπιση.</p> <p>Οι υφιστάμενες υποδομές και υπηρεσίες είναι χωροθετημένες κατά βάση στα μεγάλα αστικά κέντρα. Ωστόσο, ορισμένες ευάλωτες ομάδες δεν μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες τους τοπικά, καθώς δε λειτουργούν ανάλογες δομές στο Λασιθί (π.χ. κακοποιημένες γυναίκες).</p> <p>Αντίστοιχα, οι υπηρεσίες ψυχικής υγείας είναι ανεπαρκείς και υπολείπονται κατά πολύ των αναγκών, με την Π.Ε. Λασιθίου να είναι η μοναδική περιοχή στην Κρήτη που δεν διαθέτει ψυχιατρική κλινική, ενώ έχει το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό ως προς τους εγγεγραμμένους άστεγους στα Κέντρα Κοινότητας, έχει έλλειμμα σε υποστηρικτικές δομές αστέγων, ενώ ανάλογη είναι και η κατάσταση για τους μετανάστες που έχουν ανάγκη από μια δομή ενημέρωσης, στήριξης, καθοδήγησης και διευκόλυνσης στην κοινωνική τους ένταξη.</p> <p>Ταυτόχρονα, την τοπική κοινωνία απασχολούν αρκετά ζητήματα όπως η φτώχεια, η ανεργία, η σχολική διαρροή και ο ψηφιακός αναλφαβητισμός, η κοινωνική ένταξη ευάλωτων ομάδων, κ.α.</p> <p>Η υπο-παρέμβαση στοχεύει στην καλύτερη κάλυψη των αναγκών ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους και στη μείωση του κοινωνικού τους αποκλεισμού, ενώ παράλληλα μέσα από άυλες κυρίως δράσεις στοχεύει στον μετριασμό και την αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων.</p> <p>Η υπο-παρέμβαση ενισχύει πράξεις:</p> <p>Α) για την κοινωνική ένταξη των ΑμεΑ</p> <p>Β) για την υποστήριξη ατόμων σε κατάσταση φτώχειας</p> <p>Γ) για τη βελτίωση της καθημερινότητας και της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων</p> <p>Δ) για την κοινωνική ένταξη προσφύγων και μεταναστών</p> <p>Ε) για την στήριξη σε κρατούμενους και πρώην κρατούμενους</p> <p>Ζ) ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας</p> <p>Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων ανέρχεται έως 400.000€ ενώ για τις άυλες πράξεις έως 20.000€.</p> <p>Η ένταση ενίσχυσης ορίζεται στο 100% βάσει του άρθρου 73 (4γii) του Καν. (ΕΕ) 2021/2115</p>			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο τοπικού προγράμματος	Ποσοστό (%) σε επίπεδο θεματικού στόχου*
Συνολικός Προϋπολογισμός	150.000,00	2,66	42,86
Δημόσια Δαπάνη	150.000,00	3,16	42,86
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00	0,00

Δικαιούχοι	
Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) Α' και Β' βαθμού και οι φορείς τους, Τοπικοί φορείς Δημόσιου Τομέα ή τοπικοί σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.	
Ειδικοί όροι εφαρμογής Υπο-παρέμβασης	
Προτεραιότητα θα δοθεί σε δράσεις που αφορούν ΑμεΑ, ηλικιωμένους και μετανάστες.	
Ανάγκες οι οποίες καλύπτονται	
<p>3.1 Βελτίωση της ποιότητας ζωής ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων και μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού.</p> <p>3.4 Συμπλήρωση - αναβάθμιση κοινωνικών υποδομών και υπηρεσιών</p> <p>3.5 Υποστήριξη ατόμων σε κατάσταση φτώχειας.</p> <p>3.6 Καταπολέμηση της ενδο-οικογενειακής και έμφυλης βίας.</p> <p>3.7 Ένταξη και ενσωμάτωση μεταναστών στην τοπική κοινότητα.</p>	
Δείκτες Εκρώων	O.22: 3
Δείκτες Αποτελεσμάτων / Στόχου	R.42: 150

Τίτλος Υπο-παρέμβασης	Έργα υποδομών μικρής κλίμακας.		
Κωδικός Υπο-παρέμβασης	Π3-77-4.1-4.1		
Θεματικός Στόχος	Βελτίωση ποιότητας ζωής τοπικού πληθυσμού και των μεταναστών / προσφύγων.		
Αναλυτική Περιγραφή Υπο-παρέμβασης			
<p>Από τη SWOT ανάλυση και τη διαβούλευση διαπιστώθηκε ότι σε γενικές γραμμές οι υποδομές ύδρευσης είναι σε καλή κατάσταση ωστόσο, κατά τόπους καταγράφονται προβλήματα που αφορούν σε διαρροές των δικτύων και στην παρεχόμενη ποιότητα νερού ύδρευσης, κυρίως λόγω παλαιότητας ή και ακατάλληλων υλικών των δικτύων. Η απώλεια υδάτων αποτελεί σημαντική πρόκληση λαμβάνοντας υπόψη την έντονη ξηρασία στην οποία η Π.Ε. Λασιθίου εμφανίζει πολύ υψηλή τρωτότητα και κατά συνέπεια την λειψυδρία.</p> <p>Επίσης, στην περιοχή καταγράφεται ανάγκη για επέκταση, συμπλήρωση και αναβάθμιση του αποχετευτικού δικτύου, καθώς υπάρχουν οικισμοί, μεταξύ των οποίων και παραλιακοί, που δεν διαθέτουν αποχετευτικό δίκτυο επιβαρύνοντας το φυσικό περιβάλλον και τον υδροφόρα ορίζοντα.</p> <p>Η υπο-παρέμβαση ενισχύει υποδομές μικρής κλίμακας όπως δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης, καθώς και την ενεργειακή αναβάθμιση κοινόχρηστων χώρων και υποδομών για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού.</p> <p>Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων ανέρχεται έως 400.000€ ενώ για άυλες πράξεις έως 20.000€. Η ένταση ενίσχυσης ορίζεται στο 100% βάσει του άρθρου 73 (4γii) του Καν. (ΕΕ) 2021/2115.</p>			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο τοπικού προγράμματος	Ποσοστό (%) σε επίπεδο θεματικού στόχου*
Συνολικός Προϋπολογισμός	190.000,00	3,37	41,30
Δημόσια Δαπάνη	190.000,00	4,00	41,30
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00	0,00
Δικαιούχοι			
Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) Α' και Β' βαθμού και οι φορείς τους.			
Ειδικοί όροι εφαρμογής Υπο-παρέμβασης			
Προτεραιότητα θα δοθεί σε έργα και παρεμβάσεις που αφορούν κάλυψη αναγκών σε ορεινούς και απομακρυσμένους οικισμούς.			
Ανάγκες οι οποίες καλύπτονται			
4.1 Ενίσχυση της ελκυστικότητας και λειτουργικότητας των οικισμών. 4.4 Επαρκείς και ποιοτικοί υδάτινοι πόροι.			
Δείκτες Εκροών	Ο.22: 2		
Δείκτες Αποτελεσμάτων / Στόχου	R.41PR: 2000		

Τίτλος Υπο-παρέμβασης	Ενίσχυση υπηρεσιών και υποδομών αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικών πληροφοριών και λοιπών υποδομών μικρής κλίμακας.		
Κωδικός Υπο-παρέμβασης	Π3-77-4.1-4.2		
Θεματικός Στόχος	Βελτίωση ποιότητας ζωής τοπικού πληθυσμού και των μεταναστών / προσφύγων.		
Αναλυτική Περιγραφή Υπο-παρέμβασης			
<p>Βασική αδυναμία των ορεινών και απομακρυσμένων οικισμών είναι η απόκλιση των συνθηκών διαβίωσης από το αστικό επίπεδο ζωής και ως εκ τούτου, η χαμηλή ελκυστικότητά τους και η σταδιακή εγκατάλειψη και ερήμωση.</p> <p>Στην πλειονότητά τους, οι οικισμοί είναι παραμελημένοι, εμφανίζουν υστέρηση σε υποδομές μικρής κλίμακας αστικού τύπου, αλλά και σε τουριστικές υποδομές – υπηρεσίες (π.χ. κοινόχρηστοι χώροι, χώροι στάθμευσης, χώροι αναψυχής, υπηρεσίες ενημέρωσης επισκεπτών, σήμανση, υποδομές και δράσεις που αναδεικνύουν την ταυτότητα και τους πόρους της περιοχής, υποστηρικτικές υποδομές εναλλακτικού τουρισμού, ευρυζωνικές υποδομές, κ.α.) που συγκρατούν σε χαμηλά επίπεδα την ποιότητα ζωής των κατοίκων, καθώς και την επισκεψιμότητα της περιοχής.</p> <p>Η υπο-παρέμβαση στοχεύει στην κάλυψη των προαναφερθέντων ελλείψεων μέσα από την στήριξη και υλοποίηση παρεμβάσεων που θα βελτιώσουν αφενός την καθημερινότητα και τις συνθήκες ζωής των μόνιμων κατοίκων και αφετέρου, την εξυπηρέτηση των επισκεπτών και την ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών, ενώ παράλληλα θα αναδείξουν τους τοπικούς πόρους και θα υποστηρίξουν την ανάπτυξη του θεματικού τουρισμού στην ύπαιθρο.</p> <p>Ζητούμενο αλλά και αναμενόμενο αποτέλεσμα αποτελεί η διαμόρφωση συνθηκών που θα λειτουργήσουν ως κίνητρο συγκράτησης του πληθυσμού στον τόπο τους και δη των νέων ανθρώπων και παράλληλα θα τονώσουν την επισκεψιμότητα θέτοντας θεμέλια οικονομικής ανάκαμψης και προόδου.</p> <p>Ειδικότερα, μέσω της υπο-παρέμβασης θα ενισχυθούν επενδύσεις όπως:</p> <p>Α) Δημιουργία ή αναβάθμιση παιδικών χαρών και πάρκων αναψυχής.</p> <p>Β) Ανάπλαση οικισμών.</p> <p>Γ) Υποδομές και δράσεις τουριστικής ενημέρωσης - πληροφόρησης.</p> <p>Δ) Υποδομές και δράσεις στήριξης και προώθησης εναλλακτικού τουρισμού.</p> <p>Ε) Υποδομές μικρής κλίμακας για την ασύρματη πρόσβαση στο διαδίκτυο.</p> <p>Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων ανέρχεται έως 400.000€, ενώ για άυλες πράξεις έως 20.000€.</p> <p>Η ένταση ενίσχυσης ορίζεται στο 100% βάσει του άρθρου 73 (4γii) του Καν. (ΕΕ) 2021/2115.</p>			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο τοπικού προγράμματος	Ποσοστό (%) σε επίπεδο θεματικού στόχου*
Συνολικός Προϋπολογισμός	270.000,00	4,79	58,70
Δημόσια Δαπάνη	270.000,00	5,68	58,70
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00	0,00
Δικαιούχοι			
Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) Α΄ και Β΄ βαθμού και οι φορείς τους, Τοπικοί φορείς Δημόσιου Τομέα ή τοπικοί σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.			

Ειδικοί όροι εφαρμογής Υπο-παρέμβασης	
<p>Προτεραιότητα θα δοθεί σε υποδομές που συμβάλλουν στην αναβάθμιση υπηρεσιών και εξυπηρετήσεων τοπικού πληθυσμού και επισκεπτών και ταυτόχρονα αποτελούν μέρος ενός Τοπικού-Χωρικού Σχεδίου Ανάπτυξης.</p> <p>Για τις πράξεις που αφορούν αναπλάσεις οικισμών ή τμημάτων οικισμών θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί τα βασικά δίκτυα ύδρευσης - αποχέτευσης και να υπάρχει μελέτη συνολικής θεώρησης αισθητικής και λειτουργικής αναβάθμισης ή ανάδειξης του οικισμού ή του τμήματος αυτού, σύμφωνα με το ελάχιστο περιεχόμενο της μελέτης αυτής, σύμφωνα με το υπόδειγμα συνημμένου του Γ.6 παρούσας πρόσκλησης.</p>	
Ανάγκες οι οποίες καλύπτονται	
<p>4.1 Ενίσχυση της ελκυστικότητας και λειτουργικότητας των οικισμών.</p> <p>4.3 Ανάδειξη της ενδοχώρας και ενίσχυση της επισκεψιμότητας της.</p> <p>2.2 Αναβάθμιση και εμπλουτισμός του τουριστικού προϊόντος.</p>	
Δείκτες Εκροών	O.22: 3
Δείκτες Αποτελεσμάτων / Στόχου	R.41PR: 2000

Τίτλος Υπο-παρέμβασης	Ενίσχυση πολιτιστικών ή αθλητικών εκδηλώσεων.		
Κωδικός Υπο-παρέμβασης	Π3-77-4.1-5.1		
Θεματικός Στόχος	Διατήρηση και βελτίωση των πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής.		
Αναλυτική Περιγραφή Υπο-παρέμβασης			
<p>Η Π.Ε. Λασιθίου διακρίνεται για τη σπουδαία άυλη πολιτιστική της κληρονομιά που συγκροτείται από ένα πλούσιο ιστορικό, μυθολογικό, πολιτιστικό και καλλιτεχνικό πλαίσιο με διάκριση στη μουσική και την ποίηση, αλλά και την ύπαρξη τοπικών ηθών, εθίμων και τεχνών που ορίζουν την ταυτότητα της περιοχής και τη διαφοροποιούν από άλλους προορισμούς της Κρήτης, αλλά και της Ελλάδας. Στο άυλο αυτό πολιτιστικό κεφάλαιο εντάσσεται και η τοπική κουζίνα που χαρακτηρίζεται από μοναδικό γαστρονομικό πλούτο που στηρίζεται στα υψηλής ποιότητας και διατροφικής αξίας τοπικά αγροδιατροφικά προϊόντα.</p> <p>Στο πλαίσιο της διαφύλαξης και ανάδειξης του τοπικού λαϊκού πολιτισμού - κουλτούρας, της ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής, αλλά και της δημιουργίας κινήτρων για την προσέλκυση επισκεπτών και την τόνωση της τοπικής οικονομίας, υλοποιούνται κυρίως τους καλοκαιρινούς μήνες καλλιτεχνικά, πολιτιστικά και αθλητικά δρώμενα από πολιτιστικούς και αθλητικούς συλλόγους.</p> <p>Ως αδυναμία στον τομέα των εκδηλώσεων, όπως αναδείχθηκε από την swot ανάλυση, είναι ο τοπικός χαρακτήρας τους που δεν μπορεί να δημιουργήσει πολλαπλασιαστικά οφέλη στην περιοχή αλλά και η περιορισμένη χωροχρονική κατανομή τους.</p> <p>Δεδομένου ότι οι πολιτιστικές δράσεις μπορούν να επιδράσουν θετικά στην τοπική ανάπτυξη και την ευημερία των αγροτικών κοινοτήτων, μέσω της υπο-παρέμβασης θα ενισχυθούν:</p> <ul style="list-style-type: none">• Πολιτιστικές εκδηλώσεις τύπου παραστάσεων, φεστιβάλ, εκθέσεων και άλλων συναφών δραστηριοτήτων πολιτιστικής έκφρασης που αναδεικνύουν το τοπικό πολιτιστικό κεφάλαιο και προβάλλουν την παράδοση, την αγροδιατροφή και τη γαστρονομία, τα παραδοσιακά επαγγέλματα, τη λαογραφία και την ιστορική και πολιτιστική ταυτότητα της περιοχής, αλλά και εμβληματικές προσωπικότητές της.• Πολιτιστικοί και άλλοι φορείς με πολυποίκιλη δραστηριότητα που οργανώνουν και υλοποιούν θεσμοθετημένες εκδηλώσεις ευρείας απήχησης με σημείο αναφοράς τα γράμματα και τις τέχνες.• Αθλητικές και άλλες εκδηλώσεις ευρείας απήχησης που αφορούν εναλλακτικές μορφές τουρισμού (π.χ. θαλάσσιο τουρισμό, γεωτουρισμό) και συμβάλλουν στην τοπική ανάπτυξη. <p>Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων δεν μπορεί να ξεπεράσει τις 20.000€.</p> <p>Η στήριξη χορηγείται βάσει του άρθρου 73 του Καν. (ΕΕ) 2021/2115.</p> <p>Η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται βάσει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis) και ορίζεται ως το 75%.</p>			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο τοπικού προγράμματος	Ποσοστό (%) σε επίπεδο θεματικού στόχου*
Συνολικός Προϋπολογισμός	50.000,00	0,89	16,23
Δημόσια Δαπάνη	37.500,00	0,79	12,69
Ιδιωτική Συμμετοχή	12.500,00	1,40	100,00
Δικαιούχοι			
Τοπικοί σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.			

Ειδικοί όροι εφαρμογής Υπο-παρέμβασης	
Προτεραιότητα θα δοθεί σε εκδηλώσεις ευρείας εμβέλειας και απήχησης με ποιοτικό πολιτιστικό χαρακτήρα και προσανατολισμό που συμβάλλουν αποδεδειγμένα στη τοπική ανάπτυξη.	
Ανάγκες οι οποίες καλύπτονται	
5.2 Ενίσχυση των υπηρεσιών και υποδομών που συνδέονται με τον πολιτισμό. 5.3 Ενίσχυση διασύνδεσης τουρισμού – πολιτισμού.	
Δείκτες Εκροών	O.22: 2
Δείκτες Αποτελεσμάτων / Στόχου	R.41PR: 150

Τίτλος Υπο-παρέμβασης	Ενίσχυση μελετών, υπηρεσιών και υποδομών που συνδέονται με τον πολιτισμό και την αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής κληρονομιάς.		
Κωδικός Υπο-παρέμβασης	Π3-77-4.1-5.2		
Θεματικός Στόχος	Διατήρηση και βελτίωση των πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής.		
Αναλυτική Περιγραφή Υπο-παρέμβασης			
<p>Η Π.Ε. Λασιθίου έχει να επιδείξει ένα μοναδικό πολιτιστικό απόθεμα που διαμορφώνεται από σπουδαίους πολιτιστικούς πόρους οι οποίοι είναι διάσπαρτοι σε όλη την έκτασή της και συνιστούν συγκριτικό πλεονέκτημα και σημείο αναφοράς, ενώ είναι βέβαιο ότι μπορούν να αποτελέσουν τον καταλύτη για τον εμπλουτισμό του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος, την ενίσχυση της χωρικής ανταγωνιστικότητάς της και τη διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας στην κατεύθυνση του θεματικού και ποιοτικού τουρισμού (πολιτιστικός και θρησκευτικός τουρισμός).</p> <p>Εξέχουσα θέση ως διεθνή και εθνικά τοπόσημα στον πολιτιστικό της χάρτη αποτελούν, το Φρούριο της Σπιναλόγκας, το Ανάκτορο της Ζάκρου, το Δικταίον Άντρο, η Μονή Τοπλού κ.α. Μάλιστα η Π.Ε. Λασιθίου είναι η 2η ΠΕ της Κρήτης στην επισκεψιμότητα ιστορικών πόρων, στοιχείο που τεκμηριώνει τη ζήτηση των επισκεπτών για επαφή και γνωριμία με τον τοπικό της πολιτισμό και στοιχειοθετεί την ανάγκη για περεταίρω ανάδειξη και αξιοποίηση του πολιτιστικού κεφαλαίου και διασύνδεση του με τον τουρισμό.</p> <p>Η υπο-παρέμβαση ενισχύει:</p> <ul style="list-style-type: none">Αποκατάσταση και ανάδειξη εμβληματικών πολιτιστικών πόρων και στοιχείων πολιτιστικής και αγροτικής κληρονομιάς.Αποκατάσταση και ανάδειξη θρησκευτικών μνημείων για την ανάπτυξη του θρησκευτικού τουρισμού.Άυλες δράσεις που αφορούν την ανάδειξη της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς (π.χ. ψηφιακές δράσεις, δράσεις προβολής, κ.α.)Εκπόνηση μελετών που αφορούν τον τοπικό πολιτισμό και την τοπική παράδοση. <p>Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων δεν μπορεί να ξεπεράσει τις 400.000€ και αντίστοιχα τις 20.000€ για άυλες πράξεις.</p> <p>Η ένταση ενίσχυσης ορίζεται στο 100% βάσει του άρθρου 73 (4γii) του Καν. (ΕΕ) 2021/2115.</p>			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο τοπικού προγράμματος	Ποσοστό (%) σε επίπεδο θεματικού στόχου*
Συνολικός Προϋπολογισμός	258.000,00	4,57	83,77
Δημόσια Δαπάνη	258.000,00	5,43	87,31
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00	0,00
Δικαιούχοι			
Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) Α΄ και Β΄ βαθμού και οι φορείς τους, Τοπικοί φορείς Δημόσιου Τομέα, ή τοπικοί σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και φορείς του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού (Εφορείες Αρχαιοτήτων).			
Ειδικό όρι εφαρμογής Υπο-παρέμβασης			
Προτεραιότητα θα δοθεί σε εμβληματικά μνημεία και τοπόσημα.			

Ανάγκες οι οποίες καλύπτονται	
5.1 Ενδυνάμωση της ελκυστικότητας της περιοχής μέσω της διαφύλαξης, προβολής και προώθησης της πολιτιστικής της κληρονομιάς. 5.2 Ενίσχυση των υπηρεσιών και υποδομών που συνδέονται με τον πολιτισμό. 5.3 Ενίσχυση διασύνδεσης τουρισμού - πολιτισμού.	
Δείκτες Εκροών	O.22: 3
Δείκτες Αποτελεσμάτων / Στόχου	R.41PR: 1500

Τίτλος Υπο-παρέμβασης	Έργα αναβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος με σκοπό την ανάδειξη αυτών.		
Κωδικός Υπο-παρέμβασης	Π3-77-4.1-6.1		
Θεματικός Στόχος	Προστασία και ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος.		
Αναλυτική Περιγραφή Υπο-παρέμβασης			
<p>Η Π.Ε. Λασιθίου διακρίνεται από μοναδικό και πολυποίκιλο φυσικό περιβάλλον με πόρους ιδιαίτερα αναγνωρίσιμους (π.χ. Γεωπάρκο Σητείας, Φοινικόδασος Βάι, Ε4, Σπήλαιο Ψυχρού - Δικταίον Άντρον) και πολλούς άλλους λιγότερου γνωστούς, εφάμιλλης ωστόσο αξίας, ομορφιάς και σπουδαιότητας. Όπως προέκυψε από τη Swot Ανάλυση (ΘΣ6) το φυσικό περιβάλλον αποτελεί ένα από τα συγκριτικά πλεονέκτημα της περιοχής που μπορεί να συμβάλλει στην τοπική ανάπτυξη και τη διαφοροποίηση της οικονομίας μέσα από την προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού και ειδικών τουριστικών προϊόντων (π.χ. οικοτουρισμός, φυσιολατρικός τουρισμός, ορειβατικός τουρισμός, τουρισμός υπαίθρου, glamping, κ.α.).</p> <p>Παράλληλα, διαπιστώθηκαν αρκετές αδυναμίες και κενά στον τομέα του περιβάλλοντος όπως χαμηλό επίπεδο ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας σε περιβαλλοντικά ζητήματα, πιέσεις στο περιβάλλον από ανθρωπογενείς δραστηριότητες (π.χ. τουρισμός, αγροχημικά, υπερβόσκηση, κ.α.), ανεπάρκεια υποδομών φυσιολατρικού τουρισμού (π.χ. θέσεις θέας, σήμανση, συντήρηση - ανάδειξη μονοπατιών και διαδρομών), κ.α.</p> <p>Στο πλαίσιο των παραπάνω, μέσω της υπο-παρέμβασης θα ενισχυθούν:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Δράσεις για την διατήρηση-προστασία, αποκατάσταση και αναβάθμιση του τοπίου και της βιοποικιλότητας, με προτεραιότητα σε σημεία-τόπους υψηλής φυσικής αξίας (συμπεριλαμβανομένων περιοχών NATURA 2000).2. Παρεμβάσεις για την ανάδειξη της οικολογικής και περιβαλλοντικής αξίας της περιοχής (π.χ. θέσεις θέας, υποδομές για παρατήρηση, σύστημα ερμηνευτικής σήμανσης).3. Υποδομές περιβαλλοντικής ενημέρωσης και προβολής.4. Δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης πληθυσμού και επιχειρήσεων για σημαντικά περιβαλλοντικά ζητήματα (π.χ. μείωση χρήσης αγροχημικών, διαχείριση αποβλήτων και απορριμμάτων, μείωση σπατάλης τροφίμων και περιβαλλοντικού αποτυπώματος)5. Δράσεις στήριξης, ενεργοποίησης και ενθάρρυνσης του εθελοντισμού για την προστασία διατήρηση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος. <p>Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων δεν μπορεί να υπερβεί τις 400.000€ και τις 20.000€ στις περιπτώσεις άυλων πράξεων.</p> <p>Η ένταση ενίσχυσης ορίζεται στο 100% βάσει του άρθρου 73 (4γ) του Καν. (ΕΕ) 2021/2115.</p>			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο τοπικού προγράμματος	Ποσοστό (%) σε επίπεδο θεματικού στόχου*
Συνολικός Προϋπολογισμός	210.000,00	3,72	41,18
Δημόσια Δαπάνη	210.000,00	4,42	42,68
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00	0,00

Δικαιούχοι	
<p>Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) Α' και Β' βαθμού και οι φορείς τους, Τοπικοί φορείς Δημόσιου Τομέα, ή τοπικοί σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και λοιποί αρμόδιοι φορείς όπως ο ΟΦΥΠΕΚΑ, οι ορειβατικοί σύλλογοι, τα δασαρχεία και εθελοντικές οργανώσεις εγγεγραμμένες στο μητρώο της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας.</p>	
Ειδικοί όροι εφαρμογής Υπο-παρέμβασης	
<p>Προτεραιότητα θα δοθεί σε έργα και δραστηριότητες που αφορούν τη διατήρηση, ανάδειξη και προστασία του περιβάλλοντος και ταυτόχρονα συνδέονται ή/και υποστηρίζουν τον τουρισμό και τον πολιτισμό.</p>	
Ανάγκες οι οποίες καλύπτονται	
<p>6.1 Μείωση της υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος - μετριασμός κλιματικής αλλαγής. 6.2 Αύξηση της ελκυστικότητας της περιοχής μέσω της ανάδειξης των φυσικών πόρων. 6.4 Ενημέρωση - ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας σε περιβαλλοντικά ζητήματα.</p>	
Δείκτες Εκροών	O.22: 3
Δείκτες Αποτελεσμάτων / Στόχου	R27: 3
	R.41PR: 1500

Τίτλος Υπο-παρέμβασης	Έργα πράσινων υποδομών “green infrastructure” για την πρόληψη και αντιμετώπιση των κινδύνων από φυσικές καταστροφές.		
Κωδικός Υπο-παρέμβασης	Π3-77-4.1-6.2		
Θεματικός Στόχος	Προστασία και ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος.		
Αναλυτική Περιγραφή Υπο-παρέμβασης			
<p>Η περιοχή εμφανίζει υψηλή τρωτότητα στην ξηρασία ενισχύοντας τον κίνδυνο ερημοποίησης, πυρκαγιών και εκτεταμένης υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος.</p> <p>Παράλληλα, εμφανίζει τρωτότητα σε πλημμυρικά φαινόμενα. Δεδομένης της πρόσφατης εμπειρίας με μείζονα πλημμυρικά φαινόμενα (πόλη της Σητείας) αλλά και της ευαλωτότητας στην ξηρασία, αναδείχθηκε η ανάγκη για έργα και δράσεις προστασίας έναντι των φυσικών καταστροφών (π.χ. πλημμύρες, πυρκαγιές). Τέλος, η σημασία του εθελοντισμού και η ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού σε ότι αφορά την πολιτική προστασία παρουσιάστηκαν ως μια ακόμη ανάγκη/πρόκληση που μπορεί να αντιμετωπιστεί μέσω του Τοπικού Προγράμματος.</p> <p>Ως εκ τούτου, μέσω της υπο-παρέμβασης θα ενισχυθούν έργα και δράσεις όπως:</p> <ul style="list-style-type: none">• Η ανάπτυξη πράσινων υποδομών για την πρόληψη και αντιμετώπιση κινδύνων από φυσικές καταστροφές (π.χ. πλημμύρες, πυρκαγιές).• Η ανάληψη δράσεων από ΟΤΑ, δημόσιους και άλλους φορείς για την πρόληψη και την προστασία της περιοχής από φυσικές καταστροφές. <p>Σημειώνεται ότι η υπο-παρέμβαση καλύπτει και το κόστος μελετών.</p> <p>Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων μπορεί να ανέλθει έως 400.000€ και έως 20.000€ για άυλες πράξεις.</p> <p>Η ένταση ενίσχυσης ορίζεται στο 100% βάσει του άρθρου 73 (4γii) του Καν. (ΕΕ) 2021/2115</p>			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο τοπικού προγράμματος	Ποσοστό (%) σε επίπεδο θεματικού στόχου*
Συνολικός Προϋπολογισμός	210.000,00	3,72	41,18
Δημόσια Δαπάνη	210.000,00	4,42	42,68
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00	0,00
Δικαιούχοι			
<p>Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) Α΄ και Β΄ βαθμού και οι φορείς τους, Τοπικοί φορείς Δημόσιου Τομέα, ή τοπικοί σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και λοιποί αρμόδιοι φορείς όπως ο ΟΦΥΠΕΚΑ, οι ορειβατικού σύλλογοι, τα δασαρχεία και εθελοντικές οργανώσεις εγγεγραμμένες στο μητρώο της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας.</p>			
Ειδικοί όροι εφαρμογής Υπο-παρέμβασης			
Προτεραιότητα σε πλημμυροπαθείς και πυρόπληκτες περιοχές.			

Ανάγκες οι οποίες καλύπτονται	
6.1 Μείωση της υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος - μετριασμός κλιματικής αλλαγής. 6.3 Πρόληψη και αντιμετώπιση κινδύνων από φυσικές καταστροφές.	
Δείκτες Εκροών	O.22: 3
Δείκτες Αποτελεσμάτων / Στόχου	R27: 3
	R.41PR: 2000

Τίτλος Υπο-παρέμβασης	Συνεργασία μεταξύ μικρών τοπικών επιχειρήσεων.		
Κωδικός Υπο-παρέμβασης	Π3-77-4.1-7.1		
Θεματικός Στόχος	Ανάπτυξη της δικτύωση, της συνεργασίας και της καινοτομίας.		
Αναλυτική Περιγραφή Υπο-παρέμβασης			
<p>Ο θεσμός των συνεργασιών και των συνεργατικών-επιχειρηματικών δικτύων δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος στην περιοχή παρέμβασης, ωστόσο συνιστά μια σπουδαία ευκαιρία για την επιχειρηματική κοινότητα και σε μια χρονική συγκυρία που φέρνει αντιμέτωπες τις επιχειρήσεις με πολλά ζητήματα (π.χ. ενεργειακή και οικονομική κρίση, ακρίβεια, πολιτικές για πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, κ.α.) επηρεάζοντας απόλυτα τη βιωσιμότητα και την ανταγωνιστικότητά τους. Παράλληλα και στο πλαίσιο διερεύνησης αναγκών και δυνατοτήτων, αναδείχθηκαν μεταξύ άλλων ως προτεραιότητα:</p> <ul style="list-style-type: none">• Η ανάπτυξη συνεργατικών σχημάτων και δικτύων (clusters) επιχειρήσεων.• Η απόκτηση - ενδυνάμωση της συνεργατικής λογικής και κουλτούρας. <p>Μέσω της υπο-παρέμβασης ενισχύονται πρωτοβουλίες και δράσεις που αφορούν:</p> <p>α) δικτύωσεις ανάμεσα σε τοπικές επιχειρήσεις ομοειδών ή συμπληρωματικών κλάδων με σκοπό τη διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας, την κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και την ανάπτυξη και/ή εμπορία κοινών προϊόντων.</p> <p>β) δράσεις που υποστηρίζουν αποδεδειγμένα την δικτύωση και συνεργασία και βοηθούν στην βελτίωση της εξωστρέφειας, ανταγωνιστικότητας και βιωσιμότητας των ΜμΕ</p> <p>Η ενίσχυση χορηγείται βάσει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 (άρθρο 77) και η ένταση ενίσχυσης ανέρχεται στο 90% σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 1407/2013.</p>			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο τοπικού προγράμματος	Ποσοστό (%) σε επίπεδο θεματικού στόχου*
Συνολικός Προϋπολογισμός	25.000,00	0,44	7,58
Δημόσια Δαπάνη	22.500,00	0,47	6,87
Ιδιωτική Συμμετοχή	2.500,00	0,28	100,00
Δικαιούχοι			
Δίκτυα ΜμΕ υπό την προϋπόθεση ότι κάθε δίκτυο αποτελείται τουλάχιστον από τρία μέλη καθώς και ΜμΕ που συμμετέχουν, υποστηρίζουν ή ενισχύουν την δικτύωση και συνεργασία.			
Ειδικοί όροι εφαρμογής Υπο-παρέμβασης			
Προτεραιότητα θα δοθεί σε δράσεις που αφορούν στον τομέα της αγροδιατροφής του τουρισμού και του πολιτισμού.			
Ανάγκες οι οποίες καλύπτονται			
7.1 Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων μέσω ανάπτυξης συνεργασιών και δικτύων .			
Δείκτες Εκροών	O.32: 1		
Δείκτες Αποτελεσμάτων / Στόχου	R.1L: 5		

Τίτλος Υπο-παρέμβασης	Συνεργασία μεταξύ τοπικών δημόσιων ή/και ιδιωτικών φορέων ή/και ΜΚΟ για την κοινωνική ή / και πολιτιστική ή / και περιβαλλοντική προστασία και αναβάθμιση της περιοχής, την προώθηση της υγιεινής διατροφής και της μείωσης σπατάλης τροφίμων.		
Κωδικός Υπο-παρέμβασης	Π3-77-4.1-7.2		
Θεματικός Στόχος	Ανάπτυξη της δικτύωση, της συνεργασίας και της καινοτομίας.		
Αναλυτική Περιγραφή Υπο-παρέμβασης			
<p>Η Π.Ε. Λασιθίου έχει να αντιμετωπίσει προκλήσεις και ευκαιρίες τόσο στους τομείς του περιβάλλοντος και του πολιτισμού, όσο και σε κοινωνικά ζητήματα όπως είναι η κοινωνική ενσωμάτωση και η φτώχεια. Ναι μεν υπάρχουν τοπικοί φορείς που υλοποιούν σχετικές δράσεις ωστόσο μέσα από τις συνεργασίες μπορούν σίγουρα να επιτευχθούν καλύτερα, πιο άμεσα και με μεγαλύτερο όφελος για την περιοχή και την κοινωνία αποτελέσματα.</p> <p>Στο πλαίσιο της διαβούλευσης, της swot ανάλυσης αλλά και της διερεύνησης των τοπικών αναγκών αναδείχθηκαν ως θεματικά πεδία για συνεργασίες τα κάτωθι:</p> <ul style="list-style-type: none">• Περιβαλλοντική προστασία, διαχείριση των φυσικών πόρων.• Διαφύλαξη και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς.• Κοινωνικά προβλήματα και ευάλωτες ομάδες πληθυσμού.• Μείωση της σπατάλης των τροφίμων.• Προώθησης και διάδοση της υγιεινής διατροφής. <p>Η υπο-παρέμβαση ενισχύει την ανάπτυξη ενός σχήματος συνεργασίας μεταξύ δημόσιων ή/και ιδιωτικών τοπικών φορέων ή και ΜμΕ.</p> <p>Η ενίσχυση χορηγείται βάσει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 (άρθρο 77) και η ένταση ενίσχυσης ανέρχεται στο 100% σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 1407/2013.</p>			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο τοπικού προγράμματος	Ποσοστό (%) σε επίπεδο θεματικού στόχου*
Συνολικός Προϋπολογισμός	25.000,00	0,44	7,58
Δημόσια Δαπάνη	25.000,00	0,53	7,63
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00	0,00
Δικαιούχοι			
Τοπικοί δημόσιοι ή και ιδιωτικοί φορείς ή ΜΚΟ.			
Ειδικοί όροι εφαρμογής Υπο-παρέμβασης			
Προτεραιότητα θα δοθεί σε συνεργατικά σχήματα που συμβάλλουν: στην προστασία του περιβάλλοντος, στη μείωση της σπατάλης των τροφίμων, στον πολιτισμό ή/και στον τουρισμό.			
Ανάγκες οι οποίες καλύπτονται			
7.2 Ενίσχυση της χωρικής ανταγωνιστικότητας και της ταυτότητας της περιοχής.			
Δείκτες Εκροών	Ο.32: 1		
Δείκτες Αποτελεσμάτων / Στόχου	R.1L: 5		

Τίτλος Υπο-παρέμβασης	Έξυπνα Χωριά: συνεργασία για την ολιστική και καινοτόμο ανάπτυξη των χωριών.		
Κωδικός Υπο-παρέμβασης	Π3-77-4.1-7.3		
Θεματικός Στόχος	Ανάπτυξη της δικτύωση, της συνεργασίας και της καινοτομίας.		
Αναλυτική Περιγραφή Υπο-παρέμβασης			
<p>Η στρατηγική των έξυπνων χωριών συζητήθηκε και αναδείχθηκε στο πλαίσιο της διαβούλευσης και της swot ανάλυσης ως μια καλή ευκαιρία για την ολιστική αντιμετώπιση σημαντικών προβλημάτων και προκλήσεων της περιοχής με αιχμή τις νέες τεχνολογίες και την καινοτομία.</p> <p>Η υπο-παρέμβαση ενισχύει την ίδρυση ενός (1) συνεργατικού σχήματος με τη συμμετοχή τοπικών ιδιωτικών φορέων και με δυνατότητα συμμετοχής ΟΤΑ, δημόσιων φορέων ή/και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων εφόσον κριθεί σκόπιμο, για την προετοιμασία και εκπόνηση σχεδίου δράσης εστιασμένου στην αντιμετώπιση ενός ή περισσότερων θεμάτων, ζητημάτων ή προβλημάτων της περιοχής. Το σχέδιο δράσης πρέπει να είναι ολιστικό, χωρικά εστιασμένο και δεν μπορεί να αφορά περιοχή μεγαλύτερη των 10.000 μόνιμων κατοίκων.</p> <p>Βασικό χαρακτηριστικό του θα πρέπει να είναι η κοινωνική, η επιχειρηματική και τεχνολογική καινοτομία και να προβλέπει δράσεις ευρυζωνικότητας, εξοικονόμησης φυσικών πόρων και ενέργειας, αντιμετώπισης περιβαλλοντικών προβλημάτων, αξιοποίησης του τοπικού κεφαλαίου, εξυπηρέτησης νέων, γυναικών ή ηλικιωμένων, αναβάθμισης της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών υγείας, άρσης της κοινωνικής απομόνωσης κ.α.</p> <p>Από την διαβούλευση και τη swot ανάλυση προέκυψαν ορισμένες ενδεικτικές κατευθύνσεις που πρέπει να συνυπολογιστούν στο πλαίσιο ενός smart village στην περιοχή, ήτοι:</p> <ul style="list-style-type: none">• Δράσεις που αναβαθμίζουν την ελκυστικότητα και την κατοικισιμότητα.• Δράσεις αναβάθμισης της ασφάλειας και άρσης της κοινωνικής απομόνωσης.• Δράσεις εξυπηρέτησης τοπικού πληθυσμού και επισκεπτών.• Δράσεις που αφορούν την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση και καινοτομία.• Δράσεις στον τομέα του περιβάλλοντος, της κυκλικής και κοινωνικής οικονομίας. <p>Η ενίσχυση χορηγείται βάσει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 (άρθρο 77) και η ένταση ενίσχυσης ανέρχεται στο 100% σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 1407/2013.</p>			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο τοπικού προγράμματος	Ποσοστό (%) σε επίπεδο θεματικού στόχου*
Συνολικός Προϋπολογισμός	30.000,00	0,53	9,09
Δημόσια Δαπάνη	30.000,00	0,63	9,16
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00	0,00
Δικαιούχοι			
Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τα Νομικά τους Πρόσωπα, φορείς του δημόσιου ή του ευρύτερου δημοσίου τομέα, τοπικοί συλλογικοί φορείς.			
Ειδικό όρο εφαρμογής Υπο-παρέμβασης			
Να αφορά ορεινές ή απομακρυσμένες περιοχές.			

Ανάγκες οι οποίες καλύπτονται	
<p>4.5 Αναβάθμιση Ευρυζωνικών υποδομών.</p> <p>7.2 Ενίσχυση της χωρικής ανταγωνιστικότητας και της ταυτότητας της περιοχής.</p> <p>7.3 Σχέδιο Δράσης για την ολιστική και καινοτόμο αντιμετώπιση κρίσιμων ζητημάτων και προβλημάτων στο πλαίσιο της πολιτικής «Έξυπνα Χωριά».</p>	
Δείκτες Εκροών	O.32: 1
Δείκτες Αποτελεσμάτων / Στόχου	R.40: 1

Τίτλος Υπο-παρέμβασης	Σχέδια διατοπικής συνεργασίας.		
Κωδικός Υπο-παρέμβασης	Π3-77-4.1-8.1		
Θεματικός Στόχος	Ανάπτυξη της δικτύωση, της συνεργασίας και της καινοτομίας.		
Αναλυτική Περιγραφή Υπο-παρέμβασης			
Μέσω της υπο-παρέμβασης θα ενισχυθούν δύο σχέδια διατοπικής συνεργασίας σε τομείς όπως είναι ενδεικτικά η ανάδειξη του αγροδιατροφικού πλούτου και η σύνδεση του με τουρισμό εμπειριών (γαστρονομικός τουρισμός), η προστασία του περιβάλλοντος και η προώθηση της κυκλικής οικονομίας, η διαφύλαξη και ανάδειξη της φυσικής, πολιτιστικής και αγροτικής κληρονομιάς κ.λπ.			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο τοπικού προγράμματος	Ποσοστό (%) σε επίπεδο θεματικού στόχου*
Συνολικός Προϋπολογισμός	100.000,00	1,77	30,30
Δημόσια Δαπάνη	100.000,00	2,11	30,53
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00	0,00
Δικαιούχοι			
Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ)			
Ειδικοί όροι εφαρμογής Υπο-παρέμβασης			
-			
Ανάγκες οι οποίες καλύπτονται			
7.4 Διατοπική, Διεθνική Συνεργασία ΟΤΔ για την ανάπτυξη κοινών δράσεων σε κρίσιμους θεματικούς τομείς για την τοπική ανάπτυξη.			
Δείκτες Εκροών	Ο.32: 2		
Δείκτες Αποτελεσμάτων / Στόχου	R.1L: 50		

Τίτλος Υπο-παρέμβασης	Σχέδια διακρατικής συνεργασίας.		
Κωδικός Υπο-παρέμβασης	Π3-77-4.1-8.2		
Θεματικός Στόχος	Ανάπτυξη της δικτύωση, της συνεργασίας και της καινοτομίας.		
Αναλυτική Περιγραφή Υπο-παρέμβασης			
Μέσω της υπο-παρέμβασης θα ενισχυθεί η υλοποίηση τριών σχεδίων διακρατικής συνεργασίας σε τομείς όπως ενδεικτικά είναι η ανάδειξη της τοπικής γαστρονομίας και της αγροδιατροφής και η ενίσχυση του γαστρονομικού τουρισμού, η ανάδειξη των τοπικών προϊόντων υψηλής ποιότητας, η ανάδειξη και αξιοποίηση των τοπικών πολιτιστικών στοιχείων κ.λπ.			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο τοπικού προγράμματος	Ποσοστό (%) σε επίπεδο θεματικού στόχου*
Συνολικός Προϋπολογισμός	150.000,00	2,66	45,45
Δημόσια Δαπάνη	150.000,00	3,16	45,80
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00	0,00
Δικαιούχοι			
Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ)			
Ειδικοί όροι εφαρμογής Υπο-παρέμβασης			
-			
Ανάγκες οι οποίες καλύπτονται			
7.4 Διατοπική, Διεθνική Συνεργασία ΟΤΔ για την ανάπτυξη κοινών δράσεων σε κρίσιμους θεματικούς τομείς για την τοπική ανάπτυξη.			
Δείκτες Εκροών	Ο.32: 3		
Δείκτες Αποτελεσμάτων / Στόχου	R.1L: 50		